



Európska
komisia

PANORAMA

Zaostrené na európsku regionálnu a mestskú politiku

LETO 2019 / č. 69

Moravskosliezsko sa odkláňa od svojej priemyselnej minulosti

DUCH SPOLUPRÁCE
INICIATÍVY
INTERREG



PLÁNOVANIE
DO BUDÚCNOSTI
S OHLADOM NA
PRIEMYSELNÝ
PRECHOD



Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

V tomto vydaní...

Letné vydanie časopisu *Panorama* sa zaoberá širokou škálou tém a obsahuje záverečný, rozlúčkový editoriál od našej odchádzajúcej komisárky Coriny Crețuovej.

V rubrike zameranej na regióny sa tentokrát venujeme Moravskosliezsku v Česku. Prinášame rozhovor s krajským hajtmanom Ivom Vondrákom, príklady projektov a analýzu toho, ako v kraji zvládajú prechod od uhoľného priemyslu ku klimaticky neutrálnejšiemu hospodárstvu. Takisto sa podrobne zaoberáme nadnárodnou spolupracou prostredníctvom programu Interreg a uvádzame najlepšie postupy a projekty z celého kontinentu, ako aj informácie o tom, ako kompetenčný rámec EÚ umožňuje efektívne riadenie finančných prostriedkov EÚ.

V časti Vašími slovami uvádzame úvahy dvoch poslancov EP z výboru REGI, Constanze Krehlovej a Jana Olbrychta, ako aj skúsenosti mladších ľudí s mediálnym programom Youth4Regions.

Zisťujeme, ako sieť úradov pre širokopásmové pripojenie pomáha zúžiť digitálnu priepasť medzi regiónmi a ako medziregionálna spolupráca pomáha zlepšiť kybernetickú bezpečnosť. V časti venovanej projektom navštívime Cyprus, Francúzsko, Kanárske ostrovy a pohraničný región medzi Talianskom a Rakúskom.

Príjemné čítanie!

AGNÈS MONFRET

Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia



4



10



26



44

EDITORIÁL.....	3	MORAVSKOSLIEZSKO: DYNAMICKÉ MIESTO.....	26
RIADENIE PRIEMYSelnÉHO PRECHODU.....	4	INFORMAČNÉ MIESTO: PREVENCIA RIZÍK.....	36
KOMPETENČNÝ RÁMEC PRE EFEKTÍVNOSŤ.....	8	MIESTNA SYNERGIA PRE KYBERNETICKÚ BEZPEČNOSŤ.....	38
INTERREG V AKCII.....	10	MNOHOROZMERNÁ POLITIKA.....	40
ZELENÁ PRE ELEKTRONICKÉ MONITOROVANIE.....	18	NOVINKY V KRÁTKOSTI.....	42
BUDÚCNOSŤ POLITIKY SÚDRŽNOSTI.....	20	ZRÝCHĽOVANIE ŠIROKOPÁSMOVÉHO PRIPOJENIA.....	44
ZBLIŽOVANIE EURÓPY.....	22	PROJEKTY Z KANÁRSKYCH OSTROVOV, CYPRU, FRANCÚZSKA, RAKÚSKA A TALIANSKA.....	47
POHĽAD MLADÝCH NA SÚDRŽNOSŤ EÚ.....	24		

EDITORIÁL

Vážení čitatelia,

V čase, keď budete čítať tieto slová, už viac nebudem komi-sárkou pre regionálnu politiku. Chcela som však využiť príle-žitosť, keď sa s vami po troch mesiacoch opäť stretávam, aby som vám povedala, že mi bolo ctou slúžiť v prospech politiky súdržnosti.

Keď v novembri 2014 začala pracovať Junckerova Komisia, európski občania jasne očakávali, že Únia zapracuje na mno-hých náročných výzvach, ako sú zotavenie sa z hospodárskej krízy, stabilizácia eura a príprava EÚ na Parížsku dohodu o zmene klímy. A to je presne to, čo sme sa snažili dosiahnuť prostredníctvom Investičného plán pre Európu, vytvorením energetickej únie a jednotného digitálneho trhu, a samo-zrejme investíciami v rámci politiky súdržnosti.

Z najnovších údajov vyplýva, že jedno euro investované pred piatimi rokmi v rámci politiky súdržnosti vytvorí za päť rokov takmer tri eurá dodatočného hrubého domáceho produktu. Tento názorný príklad netreba vysvetľovať, no vplyv politiky súdržnosti ďaleko presahuje číselné údaje.

Počas takmer piatich rokov som mala možnosť navštíviť stovky regiónov v celej Únii a stretnúť sa so všetkými zaniatenými ľuďmi, ktorí riadia a realizujú tisíce projektov EÚ v teréne. Táto jedinečná skúsenosť potvrdila moje presvedčenie, že politika súdržnosti je a aj naďalej bude nástrojom na zlepšenie bež-ného života európskych občanov. Prostredníctvom nej plynuli prostriedky do nemocníc, škôl, dopravy, vidieckych oblastí, miest, cezhraničných regiónov a vzdialených ostrovov. Ako hlavná investičná politika EÚ prispela k vytváraniu sociálnej, hospodárskej a kultúrnej štruktúry, ktorá nás všetkých spája.

Na ďalšie posilnenie vplyvu politiky súdržnosti sa v rámci môjho mandátu začalo niekoľko kľúčových iniciatív. Mám na mysli pracovnú skupinu pre lepšie vykonávanie, ktorá pomohla

mnohým členským štátom efektívnejšie využívať zostávajúce prostriedky z obdobia rokov 2007 – 2013; skupinu na vysokej úrovni zameranú na zjednodušenie, ktorej cieľom je výrazné zjednodušenie pravidiel v oblasti európskych štrukturálnych a investičných fondov pre prijímateľov; našu výzvu členským štátom v roku 2015, aby presmerovali niektoré prostriedky pridelené na politiku súdržnosti s cieľom riešiť migračnú a utečeneckú krízu; a dve pilotné iniciatívy zamerané na zaostáva-júce regióny a uhoľné regióny v prechode, ktorých cieľom je podporiť regióny pri hospodárskej premene a pomôcť im lepšie využiť globalizáciu a technologické zmeny.



Je celkom zrejmé, že politika súdržnosti je najjas-nejším prejavom európskej solidarity. Preto som počas prípravy návrhov Komisie na programové obdobie 2021 – 2027 popri všetkých podporovateľoch politiky súdrž-nosti dôrazne presadzovala politiku, ktorá by zostala vo všetkých regiónoch. A uspeli sme – žiadny región, žiadny občan nezostane pozadu.

Politika súdržnosti by samozrejme nemohla priniesť hmatateľné výsledky na mieste bez pod-pory všetkých miestnych a regionálnych orgánov, členských štátov, občianskej spoločnosti, komunit, projektových manažérov a prijímateľov. Toto zapojenie odzrkadľuje jej samotnú podstatu: partnerstvo a vzájomnú dôveru. Nadchá-dzajúce desaťročie prinesie mnoho nových výziev a aby sme ich zvládli, budeme musieť držať spolu. Osobne budem vo svojej práci naďalej presadzovať hodnoty súdržnosti a solida-rity, takže si môžete byť istí, že naše cesty sa pod záštitou nášho európskeho projektu opäť skrižia. ■

Corina Crețu

Európska komisárka pre regionálnu politiku



Inšpirujúci priemyselný prechod vo všetkých regiónoch

EÚ čelí globalizácii, rýchlym technologickým zmenám a nevyhnutnému prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. Preto pracuje na rade regionálnych pilotných programov s cieľom nájsť nové spôsoby, ako spravodlivo šíriť výhody a zabezpečiť, aby priemyselný prechod fungoval pre každého bez ohľadu na to, kde žije.

Globalizácia, nové technológie a úsilie v boji proti zmene klímy radikálne a rýchlo menia spôsob, akým žijeme a pracujeme. Tieto zmeny so sebou prinášajú množstvo príležitostí. Výzvou pre Európsku úniu je zabezpečiť, aby všetci občania vo všetkých regiónoch mali prospech z týchto príležitostí a mohli sa lepšie pripraviť na komunity a pracoviská budúcnosti.

Zatiaľ čo niektoré regióny majú hospodárske problémy a iné sa tešia z úspechu, niektoré z nich uviazli niekde uprostred. Môžu mať spoločnosti na vysokej úrovni, silné univerzity a pôsobivé priemyselné dedičstvo, no pre mnohé z ich tradičných firiem a pracovníkov je ťažké držať krok s tempom technologických zmien a meniacich sa modelov výroby.

Dosiahnutie úspešného priemyselného prechodu v celej EÚ, pri ktorom žiadny z týchto ľudí a podnikov nezostane pozadu, si vyžaduje značné investície do výroby, odbornej prípravy, výskumu a inovácií doplnené o dôsledné systémové zmeny.

Európska komisia preto začala rad pilotných programov a dúfa, že poskytnú cenné ponaučenia, ako zabezpečiť, aby bol priemyselný prechod pre každého výhodný.

„Týmito stratégiami hospodárskej premeny sa musí zabezpečiť, aby budúci hospodársky úspech založený na inováciách neprišiel úžitok len pár jednotlivcom,“ hovorí Peter Berkowitz, vedúci odboru pre inteligentný a udržateľný rast na GR REGIO. „Jednoducho nestačí, aby hlavné mestské centrá napredovali plnou parou vpred, ale nechali okolité malé mestá a vidiecke oblasti zaosť.“

Využitie potenciálu

Pri riešení otázky priemyselného prechodu Európa čelí piatim rozsiahlym prepojeným výzvam: príprava pracovníkov a firiem na pracovné miesta budúcnosti; pomoc firmám v celom hospodárstve využívať nové nápady a najnovšie technológie; zabezpečenie prechodu regiónov na nízkouhlíkové hospodárstvo; podpora podnikania a nových typov firiem; a podpora využívania nových technológií a pracovných modelov na podporu sociálneho začlenenia.

Mnoho regiónov s históriou priemyselných odvetví s intenzívnym využívaním uhlíka sa stále vyrovnáva s dedičstvom úpadku tradičných odvetví. Zároveň musia riešiť, ako sa prispôbiť výzvam štvrtej priemyselnej revolúcie a jej komplexným, digitálnym a upravitelným systémom.

Európa musí posilniť schopnosť týchto regiónov modernizovať a inovovať, a to uľahčením investícií do nových technológií a prijatím zmien, ktoré priniesla digitalizácia a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Politika súdržnosti je hlavným nástrojom politiky EÚ na riešenie štrukturálnych zmien spojených s energetickým a priemyselným prechodom. V programovom období 2014 – 2020 bolo 30 % finančných prostriedkov, t. j. 120 miliárd EUR, pridelených na pomoc regiónom, aby sa stali konkurencieschopnejšími, a aby využili svoj inovačný potenciál v kontexte prispôsobených stratégií inteligentnej špecializácie, ktoré regiónom pomáhajú diverzifikovať hospodárstvo a vytvárať pracovné miesta založené na ich príslušných silných stránkach.

Keďže však samotné financovanie nestačí, cieľom troch pilotných akcií Európskej komisie je využiť silné stránky Európy: jej rozmanitosť, dynamiku a ochotu testovať nové prístupy na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni.

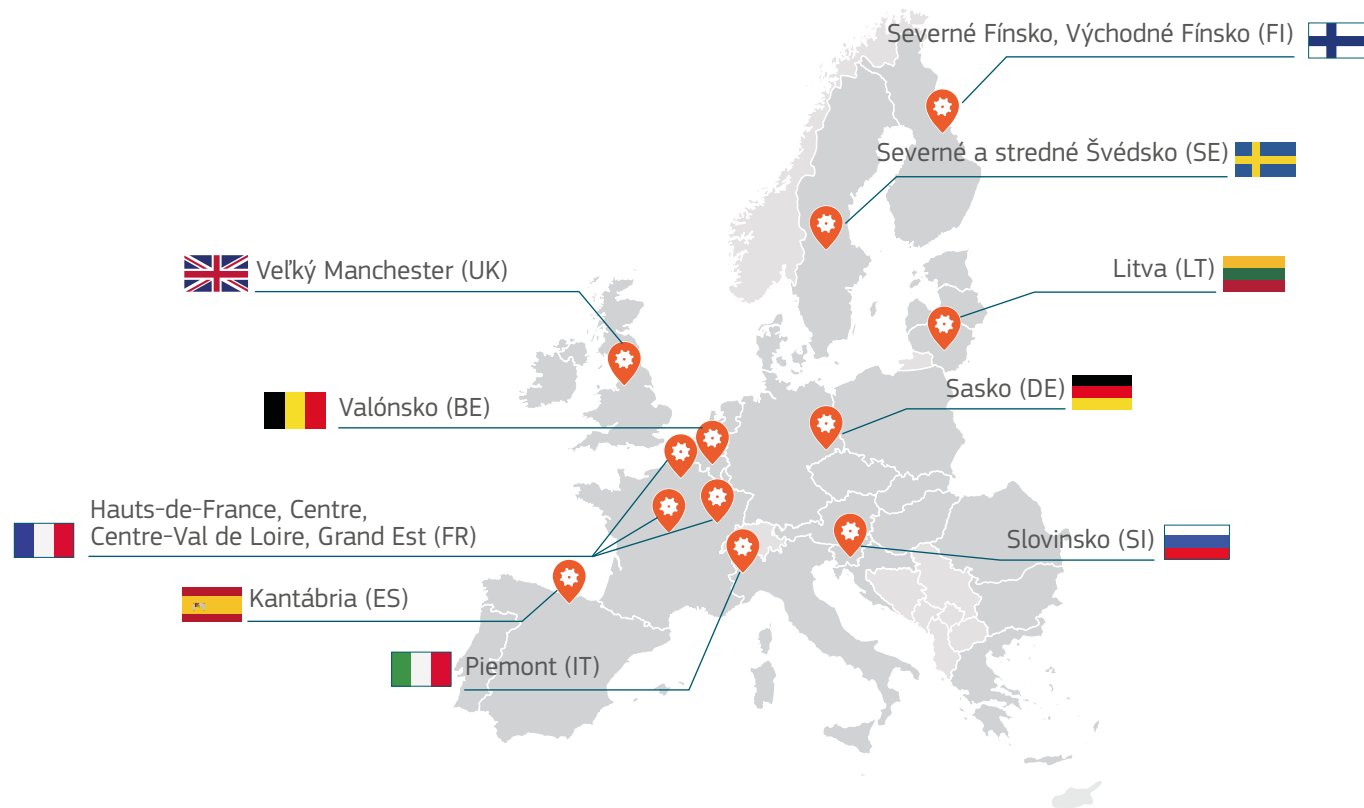
Živé laboratóriá

Pilotná akcia **Regióny v priemyselnom prechode** sa začala v roku 2018 s cieľom pomôcť regiónom rozvíjať nové prístupy k posilneniu rastu a produktivity v nadväznosti na priemyselný prechod. Desať regiónov a dva členské štáty spolupracujú s odborníkmi z Komisie s cieľom zvýšiť si inovačnú kapacitu, odstrániť prekážky v oblasti investícií, vybaviť pracovníkov správnymi zručnosťami a pripraviť sa na priemyselné a spoločenské zmeny. Cieľom pilotného projektu je vytvoriť zacielené politické nástroje na riešenie týchto problémov.

V prvej fáze tímy analyzovali existujúce nástroje politiky a identifikovali výzvy špecifické pre každý región, a to s pomocou Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a Komisie. Na tomto základe bolo každému z desiatich regiónov a dvom členským štátom pridelených 300 000 EUR na vyskúšanie nového prístupu k priemyselnému prechodu a otestovanie politickej reakcie na jednu alebo niekoľko výziev identifikovaných počas seminárov.



Regióny v priemyselnom prechode



„Bude to akési živé laboratórium, v ktorom sa každý región pokúsi nájsť nové riešenia zložitých problémov,“ hovorí Berkowitz. „Dostanú grant na začatie tohto pilotného projektu a budeme s nimi úzko spolupracovať, aby sme získali ponaučenia, z ktorých môžu mať prospech aj iné regióny a mestá. V GR REGIO sme presvedčení, že rozmanitosť Európy je jej obrovskou prednosťou a musíme podporovať viac experimentov.“

Upozorňuje, že treba podporovať tradičné podniky, ako aj startupy. Menšie a staršie firmy majú často obmedzenú schopnosť prijímať a využívať nové technológie, najmä tam, kde miestna pracovná sila nemá príslušné zručnosti, odbornú prípravu a vzdelanie. Riešenie tejto výzvy si vyžaduje silnejšie väzby medzi podnikaním a politikami vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy.

Napríklad mnohé malé a stredné podniky (MSP) z francúzskeho regiónu Centre-Val de Loire čelia pretrvávajúcemu nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a ťažkostiam pri prijímaní a udržaní kvalifikovaných zamestnancov. Prostredníctvom špecializovanej náborovej siete vytvorenej ako súčasť tejto pilotnej schémy sa región bude snažiť pracovať priamo s MSP, aby sa vymedzili ich náborové potreby, poskytl sa školenia a podporili sa stratégie v oblasti ľudských zdrojov. Cieľom je zlepšiť riadenie zamestnancov, lepšie predvídať výzvy v oblasti priemyselného prechodu a využívať technológie, ktoré menia charakter pracovných miest v priemysle.

Regióny potrebujú vytvoriť a podporovať otvorené inovačné systémy a rozvíjať finančné mechanizmy pre menšie podniky, pričom budú stimulovať inovačné činnosti založené na produktoch. V severnom a východnom Fínsku miestne MSP otestujú medziregionálny systém kupónov, ktorý im umožní nakupovať služby na podporu svojich inovačných kapacít a posilniť si účasť v poľnohospodársko-lesníckom sektore. Schéma bude zameraná na projekty, v ktorých spoločnosti vytvárajú spoločné investičné projekty s výskumnými a technologickými organizáciami a zavádzajú inovácie v sektore, a zároveň sa venujú obehovému hospodárstvu.

Ochrana komunití

Druhý pilotný projekt **Uhoľné regióny v prechode** sa zameriava na bývalé banícke regióny. V rámci prechodu na uhlíkovú neutrálne hospodárstvo v EÚ klesá ťažba a spotreba uhlia – táto zmena so sebou prináša množstvo spoločenských a hospodárskych výziev. Približne 185 000 Európanov je stále priamo zamestnaných v aktívnych uhoľných baniach v 41 regiónoch v 12 krajinách EÚ. Ďalších asi 53 000 pracuje v uhoľných elektrárňach. Pre týchto ľudí bude prechod bez dlhodobého plánovania ich budúcnosti pravdepodobne zložitý. Regióny, ktoré boli kedysi závislé od uhlia, môžu s úpadkom priemyslu trpieť desaťročiami štrukturálnej nezamestnanosti, čo má výrazný vplyv na komunity a verejné financie.



Hoci by premena na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo mala mať celkovo kladný vplyv na EÚ, tvorcovia politiky uznávajú, že má zároveň potenciál zvýšiť sociálne a regionálne rozdiely. V snahe bojovať proti tomuto vývoju je cieľom Komisie v rámci tejto pilotnej schémy pomôcť regiónom s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka plánovať štrukturálne zmeny súvisiace s energetickým prechodom a predvídať negatívne sociálno-ekonomické vplyvy.

Tímy expertov Komisie poskytujú podporu 18 pilotným regiónom v ôsmich členských štátoch, zatiaľ čo platforma na európskej úrovni zhromažďuje zainteresované strany, poskytuje prístup k technickej podpore a budovaniu kapacít a umožňuje uholným regiónom, aby sa podelili o svoje skúsenosti s miestnymi a národnými zástupcami, sociálnymi partnermi, priemyslom a občianskou spoločnosťou.

Tieto tímy spolupracujú s regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi na vývoji riešení, ktoré urýchlia proces diverzifikácie a technologického prechodu. Takisto poskytujú regionálnym orgánom poradenstvo týkajúce sa prístupu k financovaniu, vykonávania stratégií inteligentnej špecializácie, riadenia inovačných podnikov a zavádzania stratégií dekarbonizácie. K dispozícii je finančná podpora na investície, ktoré prispievajú k rastu a vytváraniu pracovných miest, ako sú inovácie, prechod na čistú energiu a sociálne začlenenie.

Investovanie do inovácie

Tretí a posledný pilotný program je **Vytváranie nových hodnotových reťazcov prostredníctvom medziregionálnych investícií do inovácie**. Ak chcú mať európske regióny a mestá prospech z globalizovaného hospodárstva, musia v plnej miere využiť možnosť rozšírenia inovačných technológií a nových podnikov na jednotnom trhu. To znamená spájať firmy, výskumníkov a verejné orgány z celej EÚ, aby pracovali na rozvoji prioritných oblastí inteligentnej špecializácie, aby zosúladili svoje konkurenčné sily a rozvíjali inovačné programy.

Komisia zverejnila v roku 2017 výzvu, v rámci ktorej vybrala deväť medziregionálnych partnerstiev, ktoré teraz testujú nové prístupy k budovaniu týchto hodnotových reťazcov. Partnerstvá podporili tímy v rámci Komisie zložené z expertov v rôznych oblastiach. Každému partnerstvu sa poskytujú aj externé poradenské služby v hodnote do 200 000 EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na rozšírenie a komercializáciu. Desiatky regiónov navrhli nápady, ktoré sa uplatnia v investičných pro-



jektach, ktoré sa majú rozvíjať v oblastiach, ako sú biohospodárstvo, kybernetická bezpečnosť, 3D tlač a energia z morských obnoviteľných zdrojov.

Zasievanie semien

Politika súdržnosti na roky 2021 – 2027 umožní členským štátom a regiónom komplexným a flexibilným spôsobom podporovať priemyselný prechod ako súčasť ďalšej generácie stratégií inteligentnej špecializácie. Bude si to vyžadovať nové spôsoby práce pre regióny a mestá, zmenu v myslení a väčšiu schopnosť vyvíjať a zavádzať riešenia, ktorými sa zabezpečí, aby nezaostával žiadny región. Je preto naliehavo potrebné spojiť všetky zainteresované strany a ich vedomosti, vychádzať zo skúseností pilotných akcií a zabezpečiť dôkladné šírenie osvedčených postupov v celej EÚ.

„Zasievame semená na miestnej úrovni, z ktorých by mala rásť udržateľná a začleňujúca Európa,“ hovorí Berkowitz. „Všetko sa začína v regiónoch, mestách a MSP – samozrejme ekonomicky, ale aj sociálne a takisto politicky. Všetky tieto témy sú prepojené a naša činnosť sa musí týkať vecí, ktoré sú dôležité v bežnom živote ľudí, nech žijú kdekoľvek.“

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://europa.eu/!pG78Wk>



Lepšie kompetencie v záujme lepšej správy fondov EÚ

Ako posúdiť odborné, prevádzkové alebo manažérske kompetencie, ktoré vaša inštitúcia potrebuje na efektívnejšie a účinnejšie riadenie fondov EÚ? Ako vytvoriť plán na rozvoj takýchto kompetencií? Odpoveďou na obidve otázky je kompetenčný rámec EÚ.

Všetky verejné inštitúcie zapojené do správy Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, t. j. vnútroštátne koordinačné, riadiace, certifikačné orgány a orgány auditu, spoločné sekretariáty a sprostredkovateľské orgány, môžu využívať kompetenčný rámec EÚ na identifikáciu a riešenie kompetenčných medzier a prispôsobenie stratégií odborného vzdelávania.

Nástroj vyvinulo Generálne riaditeľstvo Komisie pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO) a má tieto zložky:

- › **kompetenčný rámec EÚ**, ktorý zahŕňa súbor kompetencií, ktoré by mali mať správne orgány a úradníci, a
- › **webový nástroj na vlastné hodnotenie**, ktorý umožňuje zamestnancom vyhodnotiť si úroveň pokročilosti v rámci jednotlivých kompetencií vyžadovaných v profile ich pracovného zaradenia. Pomôže to pri definovaní budúcich cieľov rozvoja.

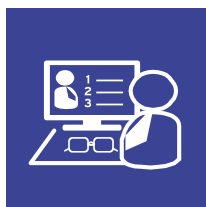
Verejní činitelia môžu tento nástroj využiť na posúdenie svojich vedomostí a kompetencií, pričom sa riadia intuitívnym systémom bodovania. Týmto spôsobom pomáha organizácii a jej členom získať povedomie o svojich silných a slabých stránkach.

NÁSTROJ NA VLASTNÉ HODNOTENIE

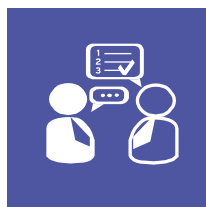
NÁSTROJ NA VLASTNÉ HODNOTENIE URČÍ POTREBY ROZVOJA KOMPETENCIÍ



*Zamestnanec
posúdi svoje
kompetencie*



*Nadriadený
poskytne
posúdenie*



*Zamestnanec
a jeho
nadriadený
prediskutujú
výsledky
posúdenia*



*Vytvorí sa
individuálna
hodnotiacia
správa*



*Vytvorí sa
súhrn výsledkov
jednotlivých
posúdení*

Pravidelné používanie nástroja pomáha pri navrhovaní dráh profesijného rozvoja pre zamestnancov. Významná funkcia, najmä pre správcov, je možnosť agregovať údaje z vlastných posúdení všetkých zamestnancov a zostaviť tak prehľad správneho orgánu ako celku. Zistenia môžu slúžiť ako základ pri vypracovaní plánov vzdelávania a rozvoja tak, aby sa vyplnili medzery.

Tento používateľsky ústretový a pružný nástroj pokrýva celé spektrum kompetencií a môže sa uplatniť na všetky druhy správnych orgánov bez ohľadu na ich veľkosť a prispôbiť sa ich potrebám, či už spravujú sektorový, alebo regionálny program. Môže byť základným nástrojom na navrhovanie, plánovanie a vytváranie štruktúr, postupov a zdrojov pre budúce programové obdobie politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027.

V konečnom dôsledku prispieva k zlepšeniu fungovania verejnej správy, a teda aj ku kvalite služieb poskytovaných občanom a podnikom.

Na webovom sídle GR REGIO nájdete:

- informácie o tom, ako získať prístup k nástroju na vlastné hodnotenie,
- pokyny pre používateľov v 22 jazykoch a
- brožúru a infografiku.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Ak chcete požiadať o prístup alebo získať spätnú väzbu k nástroju, obráťte sa na:

REGIO-COMPETENCY-FRAMEWORK@ec.europa.eu

Ďalšie informácie a usmernenia o tom, ako nástroj používať, nájdete na adrese: <https://europa.eu/ICP84pW>

Interreg: európsky duch v akcii



Prostredníctvom nadnárodnej spolupráce Interreg sa pomáhajú riešiť spoločné výzvy v prospech občanov v mestách a regiónoch v celej Európe.

Kto sa postará o to, aby sa zvládli prírodné požiare v oblasti Balkánu, námorné nehody v Baltskom mori, zmena klímy v alpskom regióne, znečistenie ovzdušia v európskych metropolách alebo ochrana biodiverzity v okolí ústia Dunaja? Nie sú to len veci vnútroštátneho záujmu, a preto sa dá ľahko pochopiť, prečo je spolupráca na cezhraničnej úrovni a v širších európskych oblastiach zásadná pre ochranu ľudí a prírody. A ako sa to robí? Projekty nadnárodnej spolupráce Interreg v súčasnosti pomáhajú riešiť spoločné výzvy, napríklad výzvy uvedené vyššie.

Čo tak šetriť energiou prijatím nových technológií, a zároveň znížiť emisie skleníkových plynov? Alebo testovať nové riešenia pre dopravnú infraštruktúru v mestách a vo vzdialených regiónoch, ktorá je šetrnejšia k životnému prostrediu, a zároveň dostupná? Najlepší spôsob je porozprávať sa so susedmi. Spolupráca a výmena znalostí šetrí každému čas a peniaze. To, čo funguje v oblasti Stredozemia, však nie je nevyhnutne najlepším riešením pre regióny strednej Európy.

Nadnárodná spolupráca Interreg prináša aj územnú súdržnosť. Ako podnikateľ môžete mať nápad na nový produkt, ale nedokážete nájsť fórum, na ktorom by ste o ňom mohli diskutovať, ani laboratórium, v ktorom by ste ho otestovali. Veľmi užitočné môže byť poskytovanie prístupu k inovačnej infraštruktúre a jej šírenie v širších kruhoch. Spolupráca v rámci programu Interreg pomáha identifikovať takéto príležitosti, zlepšuje prístup k výskumu a malé a stredné podniky pripravuje na dobývanie svetových trhov.

Pridaná hodnota

Projekty nadnárodnej spolupráce spájajú ľudí z verejného sektora, výskumných a akademických inštitúcií, ako aj podnikov a organizácií občianskej spoločnosti z rôznych krajín. Záležitosti spoločného záujmu ich motivujú, aby sa zapojili do nadnárodnej spolupráce, prostredníctvom ktorej je možné budovať cezhraničnú dôveru a podporovať európsku integráciu.

V celej Európe bolo vytvorených 15 nadnárodných programov s rozpočtom 2,1 miliardy EUR z rozpočtu EÚ na roky 2014 – 2020. Nadnárodná spolupráca prináša občanom a podnikom v regiónoch EÚ pridanú hodnotu. Preukazuje pragmatický prístup k zabezpečeniu bezpečnejšej, ekologickejšej, inteligentnejšej, prepojenejšej a prosperujúcej Európskej únie.



Nadnárodná spolupráca v rámci Európskej územnej spolupráce dáva územnej spolupráci dôležitý rozmer. Umožňuje nám pozrieť sa na náš kontinent zo širšej strategickej perspektívy, čo nám umožňuje lepšie identifikovať príležitosti a výzvy, ktorým každodenne čelia naši občania, naše správy a naše podniky. Myslím, že v Európe sa vykonalo už mnoho a mnoho ešte možno vykonať prostredníctvom nadnárodných projektov, a takto sa náš kontinent zblíži zmysluplným a strategicky spoľahlivým spôsobom.

Karl-Heinz Lambertz, predseda Výboru regiónov

NADNÁRODNÁ SPOLUPRÁCA POMÁHA PRI FUNGOVANÍ MAKROREGIONÁLNYCH STRATÉGIÍ

Makroregionálna stratégia je integrovaný rámec schválený Európskou radou, v rámci ktorého krajiny a regióny vo vymedzenej zemepisnej oblasti riešia spoločné výzvy, ktoré nemožno vyriešiť izolovane, ale vyžadujú si nadnárodnú spoluprácu.

V súčasnosti existujú stratégie pre štyri makroregióny:

- > región Baltského mora (EUSBSR)
- > podunajský región (EUSDR)
- > región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR)
- > alpský región (EUSALP)

Ako nadnárodné programy Interreg podporujú stratégie:

- > Nadnárodné projekty Interreg aktívne prispievajú k cieľom a činnostiam stratégií. Na oplátku majú prospech z politickej podpory a väčšej viditeľnosti.
- > Nadnárodné programy sú jednou z možností, ako financovať vykonávanie stratégií.
- > Nadnárodné programy značne podporujú riadenie stratégií prostredníctvom viacerých opatrení od financovania koordinátorov prioritných oblastí až po organizovanie podujatí so zainteresovanými stranami a podporovanie stratégií.

» Keď vidíte, že iní ľudia vidia rovnaké príležitosti, čelia podobným problémom a nachádzajú spôsoby, ako ich prekonať, a dospejete k síce nie úplne rovnakým, ale podobným záverom o ďalšom postupe, môžete povedať, že to platí, a že sa to vyskytuje v každej krajine. «

Partner projektu RemoAge, program severných periférnych oblastí a arktického regiónu

ZÁVEREČNÉ ODPOČÍTAVANIE

Tvárou v tvár prírodným katastrofám, nehodám postihujúcim väčšie zemepisné oblasti, vplyvu zmeny klímy alebo úbytku biodiverzity je zrejmé, že zahraničná spolupráca je najefektívnejším spôsobom, ako chrániť spoločné európske dobro.

Každý rok zničia prírodné požiare v priemere približne 4 000 štvorcových kilometrov územia EÚ, čo má zničujúci vplyv na ekosystémy, ľudské zdravie a klímu. Dlhšie obdobia sucha navyše premieňajú polia a lesy na palivo pre požiare.

Partneri projektu Interreg zo susedných krajín spájajú sily, aby posúdili a reagovali na riziká a účinnejšie chránili postihnuté oblasti. Napríklad služba on-line vyvinutá v rámci projektu **DriDanube** monitoruje suchá a včas vydáva varovania v 10 krajinách v podunajskej oblasti. „Vytvorenie dialógu medzi rôznymi zainteresovanými stranami na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni prináša lepšie pochopenie problému. Sme lepšie pripravení, ak konáme spoločne,“ hovorí Zorica Srđević z Poľnohospodárskej fakulty Srbskej univerzity v Novom Sade. Medziinštitucionálna stratégia riadenia zahŕňa spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi, poľnohospodármi a vodohospodármi pred suchami, počas nich a po nich, a to nielen pokiaľ ide o výmenu informácií, ale aj prípadne aj o vykonávanie spoločných zásahov.

Od krízového riadenia po riadenie rizík

„Lesné požiare sú endemické a majú nevyčísliteľné dôsledky pre životné prostredie a obyvateľstvo. Preto potrebujeme spoločný priestor na zvládanie núdzových situácií, v ktorom si môžeme navzájom pomáhať, podporovať kultúru solidarity a nadnárodnú spoluprácu,“ hovorí Juan José Muñoz Iglesias, vedúci služby predchádzania požiarom v oblasti Deza v španielskej provincii Galícia.

Vďaka projektu Interreg **Fire RS** sú teraz Francúzsko, Španielsko a Portugalsko lepšie monitorované z hľadiska potenciálnych prírodných požiarov. V praxi to znamená, že španielsky satelit, portugalské dróny a francúzske kontrolné stredisko spolupracujú v systéme, ktorý odhaľuje lesné

požiare v širších krajiných oblastiach. Ďalším nástrojom programu Interreg **WRF-SFIRE** sa analyzujú poveternostné podmienky – vietor, teplota a vlhkosť, s cieľom informovať záchranné služby a komunity v Bulharsku, na Cypre a v Grécku o prípadných dráhach šírenia požiaru. Systém vyvinutý v rámci projektu Interreg **DISARM** prevzali verejné služby po úspešnom pilotnom projekte počas požiarov, ktoré vypukli cez leto 2018 v Grécku.

Dôležitým aspektom zvládania krízových situácií je okrem združovania služieb a nástrojov, ktoré boli vyvinuté nadnárodne, aj zosúladienie prevádzkových postupov, čo sa osvedčilo napríklad počas smrteľnej nehody talianskej výletnej lode Costa Concordia v roku 2012. S podporou projektu **DiveSMART-Baltic** v rámci programu Interreg teraz záchranné koordinačné strediská v Estónsku, Fínsku, Litve, Poľsku a vo Švédsku používajú rovnaké štandardné prevádzkové postupy a správy o situácii, aby lepšie a rýchlejšie reagovali na núdzové situácie v spoločných vodách Baltského mora.

Rock and roll

Jedným z hlavných prírodných rizík v alpskej oblasti sú padajúce skaly, ktoré sú okrem iného dôsledkom rozmrazovania trvalo zamrzutej pôdy v Alpách. „Prostredníctvom projektu **RockTheAlps** sa v rámci stratégie EÚ pre alpský región v súčasnosti rozširujú miestne pokusy, aby sa lesné ekosystémové služby lepšie integrovali do ochrany pred padajúcimi skalami,“ vysvetľuje Benjamin Einhorn, riaditeľ Francúzskeho alpského strediska pre prevenciu prírodných rizík. Východiskom pre vytvorenie máp rizikových zón na základe analýzy a porovnania topografických podmienok v dotknutých regiónoch je nový nadnárodný súpis 10 000 prípadov padajúcich skál. Umožňuje modelovanie preventívnych činností a lepšie riadenie lesných ekosystémov s cieľom znížiť riziko padania skál.

Nárast biodiverzity v poľnohospodárskych oblastiach EÚ

Projekty Interreg sa zameriavajú aj na krízu biodiverzity. Jedným z príkladov je projekt **PARTRIDGE**, ktorý dokazuje, že nadnárodná spolupráca môže pomôcť zvrátiť alarmujúci úbytok biodiverzity európskej poľnohospodárskej pôdy. S vyu-

žitím prístupu zdola nahor poľnohospodári v regióne Severného mora menia 7 % svojej ornej pôdy na kvetinové parcely a plochy pre chrobáky v prospech voľne žijúcich živočíchov. Projekt pritiahol veľký záujem vďaka úzkej spolupráci viac než 300 poľnohospodárov, poľovníkov, ochrancov prírody a miestnych dobrovoľníkov z piatich krajín. Existujú sľubné náznaky, že ani nie po dvoch rokoch sa vtáky a hmyz vracajú na pôvodné miesta. Komisar EÚ pre poľnohospodárstvo Phil Hogan a tvorcovia politik sa prešli po ukázkových poľnohospodárskych plochách patriacich k programu PARTRIDGE, aby zistili, ako fungujú opatrenia, ktoré už boli prijaté v holandských agroenvironmentálnych programoch. „Verím, že my poľnohospodári by sme mali spolupracovať s prírodou, a nie ísť proti nej,“ hovorí k spolupráci v projekte Oliver Mehuys, flámsky poľnohospodár a vlastník pilotnej lokality.

Každý občan by si zvolil väčšiu biodiverzitu a bezpečnejšiu EÚ. Interreg umožňuje prostredníctvom cezhraničnej spolupráce spoločnú reakciu na spoločné výzvy a približuje túto víziu ľuďom.

DriDanube (Dunaj):

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/dridanube>

FireRS (juhozápadná Európa):

<https://www.enerpatsudoe.fr/>

DISARM (Balkán – Stredozemie):

<http://www.interreg-balkanmed.eu/approved-project/16/>

DiveSMART-Baltic (Balské more):

<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/divesmart-baltic-4.html>

RockTheAlps (alpský priestor):

<https://www.alpine-space.eu/projects/rockthealps/en/home>

PARTRIDGE (Severné more):

<https://northsearegion.eu/partridge>



Odborníci môžu monitorovaním pádov skál vytvárať mapy rizikových zón s cieľom lepšie riadiť lesné ekosystémy

BLÍŽI SA ZMENA

Tri štvrtiny emisií skleníkových plynov EÚ pochádzajú zo sektora energetiky a dopravy. Táto výzva je hnacou silou projektov Interreg, aby sa aktívne podieľali na plnení cieľov v oblasti klímy a energetiky, medzi ktoré patrí zníženie emisií do roku 2030 o 40 %, čo bude prospešné pre bežný život občanov.

Vďaka nadnárodným projektom využívajúcim rôzne technológie dostupné v celom energetickom reťazci v Európe sa šíria výhody zavádzania nových technológií v oblasti energetickej účinnosti na celom kontinente, a to za výhodnú cenu.

Úspora energie v útulných domovoch

„Priniesli riešenie tam, kde to bolo potrebné. Ušetrím veľa peňazí na vykurovaní, pretože všetko je omnoho lepšie izolované než predtým,“ hovorí Amélie Goblas z obce Longueau v severnom Francúzsku. Amélie patrí k rodinám, ktoré majú prospech z projektu **E=0**, ktorým sa vytvára trh s prvotried-

nými a cenovo dostupnými renováciami budov s nulovou spotrebou energie. V týchto domoch sa spotreba energie takmer rovná výrobe energie. Konceptia vyvinutá v severozápadnej Európe a založená na týždňovom hladkom zavá-



Z ekologických renovácií a inováčných techník úspory energie môžu mať prospech staršie mestské budovy, ako aj domy miestnych obyvateľov



Dobre izolované okná s okenicami šetria energiu a poskytujú zdravší životný priestor

dzaní nadväzuje na úspešný model z Holandska, v rámci ktorého sa renovovalo 2 000 budov v celej krajine. Vďaka tomuto projektu bolo v Spojenom kráľovstve kompletne zrekonštruovaných 17 pilotných domov, čo umožnilo zavedenie do viac než 300 ďalších domácností. Vo Francúzsku bude po 22 pilotných projektoch renovovaných ďalších 6 500 domov.

Hoci sa zdá, že renovácia budov, ktoré budú mať nulovú spotrebu energie, je jasnou voľbou na zníženie emisií skleníkových plynov a prispieva k cieľom Európy v oblasti klímy a energetiky do roku 2020, hospodárnosť budov sa neobmedzuje len na domácnosti. Napríklad projekt **ENER'PAT**, ďalší nadnárodný projekt, sa zameriava na renováciu starých mestských budov a je pilotným projektom renovácie štyroch budov v Portugalsku, Francúzsku a Španielsku pomocou netradičných stavebných materiálov. „ENER'PAT nám umožňuje testovať techniky ekologickej renovácie v budovách. Projekt podporuje aj výmeny na úrovni EÚ, ktoré podnecujú náš záväzok, a tento ambiciózny prístup sa tak rozširuje do troch ďalších miest v juhozápadnej Európe,“ hovorí Jean-Marc Vayssouze-Faure, primátor mesta Cahors vo Francúzsku.

Výzva v oblasti mobility

Sektor dopravy predstavuje štvrtinu emisií skleníkových plynov, čo zdôrazňuje potrebu silnej spolupráce medzi regiónmi s cieľom zlepšiť účinnosť systémov mobility. V strednej Európe je doprava druhým najväčším sektorom spotreby energie a najrýchlejšie rastúcim sektorom z hľadiska využívania energie. Preto sa zaviedli nové iniciatívy zo strednej Európy, z oblasti Severného mora a Stredozemia s cieľom zaviesť opatrenia na riešenie negatívnych vplyvov urbanizácie a rastúcich požiadaviek v sektore dopravy.

Vďaka projektu **RUMOBIL** sú prostredníctvom nových služieb mobility lepšie prepojené riedko osídlené okrajové oblasti. Projekt nadväzuje na pilotné projekty v ôsmich krajinách strednej Európy. Cestujúci využívajú nástroje infomobility, aplikácie orientované na používateľov, experimentálne multimodálne autobusové/železničné spojenia a flexibilné autobusové služby založené na angažovanosti komunity. Výsledky, medzi ktoré patrí zlepšenie kvality života a miestneho hospodárstva, badať v nových službách verejnej dopravy, ktoré priťahujú nových cestujúcich. Pilotné projekty v priemere zvýšili počet cestujúcich o 13 %, pričom najvyšší nárast o 28 % bol zaznamenaný v českom kraji Vysočina.

Obmedzená mobilita a prístupnosť v mestách a odľahlých oblastiach, nedostatočné prepojenia na hlavné dopravné uzly a vysoké emisie CO₂ predstavujú pre dopravnú infraštruktúru značné výzvy. Ako preukazuje projekt **SHARE-North**, Interreg pomáha verejným orgánom zlepšiť túto situáciu. V rámci programu sa úspešne propagovala koncepcia spoločných centier mobility tak, že sa ponúkli atraktívne alternatívy k vlastníctvu osobných áut. Koncepcia sa rozšírila z Brém v Nemecku do obcí v Belgicku a Nórsku. Vďaka programu Interreg sa mnohí nadšenci spoločného používania áut v Brémach rozhodli buď predať svoje auto alebo si ho nekúpiť, čo viedlo k zníženiu počtu automobilov v súkromnom vlastníctve o viac ako 6 000. To zodpovedá úsporám 25 ton CO₂ za 2,5 roka a voľnému priestoru v uliciach mesta, ktorý zodpovedá viac ako 10 futbalovým ihriskám!

Ďalšou veľkou výzvou je podpora zavádzania a vykonávania týchto priekopníckych prístupov, ktoré poskytujú flexibilné a ekologické možnosti mobility. Rieši sa to napríklad v rámci skupiny projektov mestskej dopravy v Stredozemí, ktoré poskytujú riešenia v plánoch miestnej udržateľnej mestskej mobility. V skupine je združených sedem projektov,

v rámci ktorých sa realizujú pilotné činnosti vo viac ako 30 mestách Stredozemia, ktoré siahajú od sietí elektromobility a inteligentných systémov mobility až po riešenie dopravných zápch spôsobených mobilitou turistov. Napríklad talianske turistické mesto Misano Adriatico prijalo vďaka projektu **MOBILITAS** plán mobility. Zníži sa tak denný objem dopravy na vnútrozemských cestách o 6,2 % a na pobrežných cestách o 14,7 %, čiže sa znížia emisie CO₂ v prvom prípade o 6,6 % a v druhom prípade o 7,5 %.



Cyklotrasy v obci Misano Adriatico v talianskom pobrežnom regióne Emilia-Romagna pomáhajú obmedzovať používanie áut

Interreg dokazuje, že strategická cezhraničná spolupráca zaplňa medzeru v spoločných činnostiach zameraných na zlepšenie energetickej účinnosti a prístupu k flexibilným možnostiam mobility šetrným k životnému prostrediu, pričom prináša občanom hmatateľný prospech.

E=0 (severozápadná Európa):

www.nweurope.eu/e=0

ENER'PAT (juhozápadná Európa):

www.enerpatsudoe.fr

RUMOBIL (stredná Európa):

www.interreg-central.eu/Content.Node/rumobil.html

SHARE-North (Severné more):

www.share-north.eu

MOBILITAS (Stredozemie):

www.mobilitas.interreg-med.eu

AK MA ZAČNETE, NIKDY NESKONČÍM

Založenie podniku je náročné, no prevádzka úspešnej spoločnosti ešte viac. Vyžaduje si to zručnosti, tvorivosť, vedomosti a prístup k financovaniu. V nadnárodných projektoch Interreg cezhranične spolupracujú mestá a regióny a učia sa, ako lepšie podporovať podnikateľov vo všetkých fázach ich podnikateľskej cesty.

Malé a stredné podniky predstavujú 99 % všetkých podnikov v EÚ. Vytvárajú tiež približne 85 % nových pracovných miest a poskytujú dve tretiny zamestnanosti v súkromnom sektore v EÚ.

Samostatne zárobkovo činnými osobami by však chcelo byť len 37 % Európanov v porovnaní s 51 % v USA a Číne. Mestá a regióny spolupracujú prostredníctvom projektov Interreg s odborníkmi na vzdelávanie a podporu podnikania v celej Európe, aby to zmenili. Vymieňajú si skúsenosti

a rozvíjajú nové prístupy, ktorými povzbudzujú mladých ľudí, aby sa stali podnikateľmi.

Partneri v rámci projektu **Atlantic Youth Creative Hubs** (Atlantické strediská pre mladých tvorcov) vytvorili nadnárodnú platformu na posilnenie mladých tvorcov. Na kreatívnych stretnutiach pomáhajú ľuďom vo veku od 16 do 30 rokov realizovať podnikateľské nápady od nuly. Jedným z príkladov je João, ktorý hovorí, že „takto získal inšpiráciu, odbornú prípravu a školenia zamerané na podnikanie a naučil sa mnoho o správe značky“. Dnes je úspešným mladým módnym návrhárom v Portugalsku. Krátko po kreatívnych stretnutiach vstúpil do módnego biznisu a začal pôsobiť v inkubátore Dizajnová fabrika Santo Thyrsu v Porte. Zvíťazil v súťaži portugalských nových módných tvorcov, a takto debutoval na najdôležitejšom národnom módnom podujatí Portugalska.

Štartovacia pomoc pre startupy

João je dôkazom, že podnikateľský duch je dôležitý, ale nie dostatočný. Založenie spoločnosti si vyžaduje zručnosti a vedomosti, ktoré často mladým podnikateľom chýbajú. Nadnárodný projekt **CERlecon** to v strednej Európe mení. V ôsmich krajinách sa testuje nový prístup k tomu, ako inšpirovať a školiť mladých ľudí s podnikateľskými nápadi: **PlayParks** sú spolupracujúce akadémie, ktoré podporujú vzájomné sociálne učenie. Pomáhajú uvádzať na trh skutočné výrobky, ako je prírodná žuvačka „Alpengummi“, ktorá sa už objavuje v supermarketoch. „Počas šiestich mesiacov v PlayPark vo Viedni sme získali cennú spätnú väzbu a odbornú prípravu na rozvoj nášho podnikateľského plánu,“ hovoria zakladateľky Claudia Bergero a Sandra Falkner.

Napredovanie inovácie

Zo skúseností vyplýva, že bez neustálej inovácie sa môže dokonca aj sľubným startupom, ako je Alpengummi, čoskoro prestať dariť. Ako teda môžu obce a výskumné organizácie podporovať podnikateľov, aby naďalej inovovali? Vďaka projektom Interreg sa testovaním nových služieb, ako sú semináre dizajnu, upevňuje výskum v rámci firiem.

„Nadnárodná spolupráca nám poskytuje prístup k najnovším výsledkom výskumu a obchodným modelom. V praxi nám to pomáha uvádzať na trh nové výrobky,“ hovorí Maciej Bartoszek z Perfectwoodhouse. Je jedným

Rybári pri práci neďaleko malebných bielych pláží pri Trave di Portonovo v blízkosti mesta Ancona v Taliansku



z mnohých podnikateľov, ktorí majú prospech z projektu **BALTSE@NIOR** v rámci programu Interreg. Na seminároch dizajnu, ktoré sa konajú v oblasti Baltského mora, sa vďaka tomuto projektu inšpirujú nábytkárske spoločnosti, aby vytvárali inteligentné výrobky prispôbené potrebám starších ľudí, ako je zrkadlo zobrazujúce personalizované správy a stolička merajúca krvný tlak. Všetky dizajnérske metódy a nástroje budú sprístupnené v on-line knižnici, aby spoločnostiam pomohli posúdiť konkrétne potreby starších ľudí v danej krajine, prispôsobiť svoje výrobky, a aby im uľahčili vstup na ďalšie trhy. Integrácia nových technológií do tradičného dizajnu nábytku má zároveň pozitívny vplyv na starších ľudí, ktorí chcú dlhšie zostať nezávislí.

To isté platí aj pre iné sektory. V rámci projektu **ARIEL** sa v regióne Jadranského a Iónskeho mora organizujú sprostredkovateľské podujatia na podporu podnikov v oblasti maloobjemového rybolovu a akvakultúry. Podnikatelia a výskumníci spoločne hľadajú technologické a netechnologické riešenia problémov, ktorým čelia. „Ak chceme viac miestnej potravinárskej výroby a konkurencieschopný európsky sektor maloobjemového rybolovu a akvakultúry, musia chovatelia rýb spolupracovať s vedec-kými a podnikateľskými organizáciami,“ hovorí Basilio Ciaffardoni, taliansky chovateľ rýb, ktorý využil jedno takéto sprostredkovateľské podujatie.

Lepší prístup k financovaniu

Prístup k financovaniu je ďalšou kľúčovou otázkou pri rozširovaní podnikov a inovácii. Florence Gschwend z Chrysalix

Technologies v Spojenom kráľovstve pripúšťa, že „ako startup v počiatočnom štádiu nikdy nemáme dosť peňazí“. Jej spoločnosť vyvíja inovačný proces frakcionácie biomasy s využitím lacných iónových kvapalín. Nadnárodné projekty Interreg ako **BioBase4SME** ponúkajú efektívny spôsob testovania nových nápadov na zlepšenie prístupu takýchto spoločností k financovaniu. V rámci projektu bol vytvorený kupónový systém na podporu komercializácie inovácie v novovznikajúcom biohospodárstve v severozápadnej Európe. „Tento kupón nám pomohol vyťažiť viac z finančných prostriedkov, ktoré sme získali, a zároveň nás spojil s vysoko kvalifikovanou organizáciou na rozšírenie našej práce,“ uznáva Florence.

AYCH (atlantický priestor):

<http://www.aych.eu>

CERlecon (stredná Európa):

www.interreg-central.eu/cerleco

BALTSE@NIOR (Baltské more):

<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/baltsenior-30.html>

ARIEL (Jadranské a Iónske more):

<https://ariel.adrioninterreg.eu/>

BioBase4SME (severozápadná Európa):

<http://www.nweurope.eu/projects/project-search/bio-innovation-support-for-entrepreneurs-throughout-nwe-regions/>

Nadnárodná spolupráca Interreg



NÁPAD

V počiatočnej fáze sa pomocou projektu AYCH vyvinula platforma pre odbornú prípravu, školenia, podnikateľské nápady a inšpiráciu.



PODPORA STARTUPU

Základné zručnosti a znalosti potrebné na založenie spoločnosti zabezpečuje projekt CERlecon.



TECHNICKÁ PODPORA

Podnikatelia potrebujú podporu pri inovácii prostredníctvom výskumu, seminárov a sprostredkovateľských podujatí, napríklad organizovaných v rámci projektu ARIEL.



FINANČNÁ PODPORA

Prístup k financiam je kľúčový, aby sa podniky a inovácie mohli rozšíriť, ako je preukázané v projekte BIOBASE4SME.

Inovačný monitorovací systém mení cezhraničnú spoluprácu



Systémom eMS programu Interact sa ušetrilo až 20 miliónov EUR a v rámci programu Interreg sa vybudovala komunita na podporu inovácií, spolupráce a harmonizácie.

Diskusie o monitorovacích systémoch sú zriedkavo napínavé. Neplatí to však pre elektronický monitorovací systém (eMS), ktorý bol vyvinutý v rámci programu Interact financovaného z EFRR ako komunitný monitorovací systém pre Interreg.

Programy Interreg, ktoré majú oveľa menšie rozpočty než bežné programy, si pred súčasným obdobím financovania vybudovali vlastné monitorovacie systémy, ktoré reagovali na rovnaké všeobecné právne požiadavky mierne odlišným spôsobom.

Pre programy Interreg, ktoré sa špecializujú na podporu cezhraničnej spolupráce a harmonizácie, to nebol správny prístup.

Sila v číslach

Na výzvu programu Interact zaujať nový prístup reagovali štyri programy, ktoré sú ochotné spojiť sa a vytvoriť komunitný monitorovací systém. Nový monitorovací systém (eMS), ktorý bol vybudovaný zdola nahor, je bezplatne dostupný prostredníctvom licencií pre všetky programy Interreg.

Pôvodná koncepcia bola taká, že aj keby systém eMS používalo len týchto päť programov vrátane programu Interact, už len tak by sa ušetrili peniaze daňových poplatníkov EÚ a bol by to úspešný nácvik spolupráce.

Dodnes podpísalo licenčné zmluvy na používanie systému eMS približne 37 programov, čo predstavuje v porovnaní prístupom bez spolupráce úsporu až 20 miliónov EUR. Širšie prínosy systému eMS boli preskúmané v hodnotení posúdení vplyvu, ktoré vypracovalo Výskumné centrum európskych politík na University of Strathclyde v Škótsku.

Pri nezávislom hodnotení sa zistilo, že používanie systému eMS vyžaduje, aby programy boli flexibilné a prijali spoločný prístup k riadeniu a procesom základného programu. Táto flexibilita vytvorila dodatočnú kapacitu a možnosť inovácie v rámci programov.

Okrem toho sa komunita vytvorená s cieľom podporovať vývoj softvéru stala vlastným prostriedkom na ďalšiu harmonizáciu. Zúčastnené programy si vymenili názory na to, ako chápu komplexné právne problémy, ako aj prístupy k riadeniu programov. Takisto vyvinuli a vymenili si zásuvné moduly, ktoré vybavili jadro systému eMS ďalšími funkciami.

4 mld. EUR vo fondoch spolupráce riadených systémom eMS

38 % programov Interreg používa softvér eMS

20 mil. EUR ušetrených prostredníctvom prístupu spolupráce

82 % hodnotenie spokojnosti používateľov

» *Systém eMS nám ako novovytvorený program nielen pomohol splniť požiadavky systému eCohesion, ale zároveň nám poskytol systém, ktorý je založený na kolektívnych skúsenostiach komunity programov Interreg v oblasti riadenia programov.* «

Barbara Di Piazza, vedúca spoločného sekretariátu, program Interreg ADRION v hodnotení vplyvu na základe jednotlivých prípadov (apríl 2019)

Vyhodnotenie prínosov

Od svojho vzniku sa systém eMS rozvinul na systém, ktorý zabezpečuje monitorovanie a riadenie približne pre tretinu všetkých programov Interreg. Podporuje veľké programy, ktoré by si mohli dovoliť vyvinúť vlastné systémy, ako aj menšie programy, ktoré by mali ťažkosti určiť zdroje na rovnocenný systém.

Najmä pri menších programoch umožnil prístup do systému eMS digitalizáciu procesu podávania žiadostí, čím sa ušetrili personálne zdroje a znížila sa chybovosť.

Prínosy systému eMS boli súčasťou širšieho posúdenia piatich dlhodobých intervencií programu Interact: vytvorenie harmonizovaných vykonávacích nástrojov (HIT); databáza keep.eu; rozvoj harmonizovanej značky Interreg; podpora programu Interact pre makroregionálne stratégie.

V rámci cieľa programu Interact zlepšiť verejnú správu tieto intervencie výrazne zvýšili efektívnosť a účinnosť vykonávania a riadenia programov a zlepšili odolnosť orgánov programov pri riešení vonkajších zmien.

Možnosť poskytovať komunitný monitorovací systém programu Interreg v nasledujúcom programovom období v súčasnosti posudzuje monitorovací výbor programu Interact. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.interact-eu.net

VAŠIMI SLOVAMI

PANORAMA
víta vaše
príspevky!

Vašimi slovami je časť časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014 – 2020 a delia sa o svoje názory na

aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020. *Panorama* víta príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Politika súdržnosti: riešenie budúcich výziev



Constanze Krehl
*Poslankyňa EP a koordinátorka
európskych socialistov vo Výbore pre
regionálny rozvoj (REGI)*

V posledných desaťročiach bola politika súdržnosti jedným z najúspešnejších nástrojov Európskej únie na dosahovanie prosperity a rovnosti prostredníctvom solidarity medzi regiónmi.

Politika súdržnosti je zodpovedná nielen za znižovanie rozdielov medzi krajinami a regiónmi a za pomoc menej rozvinutým regiónom, aby

dohnali tempo, ale takisto pomohla dosiahnuť dôležité politické priority EÚ, čo je ďalší z jej hlavných cieľov.

V budúcnosti chceme modernú politiku súdržnosti, ktorá si berie ponaučenia z minulosti, ale snaží sa postupne riešiť výzvy súčasnosti a budúcnosti.

Chceme preto politiku súdržnosti, ktorou sa bude vytvárať udržateľná práca pri súčasnom dodržiavaní Parížskej dohody a cieľov udržateľného rozvoja OSN. Európske voľby boli opäť prejavom toho, že mladí ľudia chcú, aby sme odvážnejšie bojovali proti zmene klímy a aby sme zvažili vplyvy všetkých našich politík na životné prostredie a občanov.

Politika súdržnosti môže byť hlavnou hybnou silou v EÚ smerom k hospodárstvu s nulovými emisiami uhlíka, pokiaľ sa stanoví správny rámec. Môže podporiť inováciu v tejto oblasti, ako aj pomôcť regiónom prispôsobiť sa potrebným zmenám, napríklad v systémoch verejnej dopravy.

Okrem toho chceme politiku súdržnosti, ktorá podporuje regióny pri riešení hlavných výziev budúcnosti, ako je globalizácia, zmena klímy a migrácia. Moderná politika súdržnosti musí pokračovať aj

v našom boji proti chudobe, sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii.

Chceme naďalej pomáhať občanom dosahovať osobné ciele a plniť výzvy. Budeme aj naďalej dbať na to, aby sme plne zahrnuli regióny a ich potreby, ako aj potreby občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov.

Politika súdržnosti bude preto dôležitým nástrojom na dosahovanie politických priorít EÚ a na zabezpečenie úspešnej budúcnosti Európskej únie. ■



Európsky parlament

Investovanie do budúcej úlohy politiky súdržnosti

Úloha a význam politiky súdržnosti sa v posledných rokoch vyvíjali. Časom sa jej úlohy rozšírili a stala sa jedným z hlavných investičných nástrojov EÚ.

Pôvodným hlavným cieľom politiky súdržnosti v 70., 80. a 90. rokoch 20. storočia bolo znížiť rozdiely medzi európskymi regiónmi. Slúžila nielen na znižovanie rozdielov medzi regiónmi, ale aj na posilnenie ich konkurencieschopnosti.

Zároveň sa zvýšil záujem o mestský rozmer, najmä integrovaný prístup, ktorý sa stal mimoriadne dôležitým. Politika súdržnosti sa následne pomaly odklonila od pôvodného „tradičného prístupu“, ktorý sa zakladá výlučne na investíciách do infraštruktúry, a premenila sa na novú verziu, ktorá zahŕňa sociálny rozmer.

Politika súdržnosti okrem toho začala postupne reagovať aj na nové výzvy, ako je zmena klímy, digitalizácia a technológie IKT. Rýchlo sa začali šíriť inteligentné mestá a regióny pochopili, že musia rozvíjať stratégie inteligentnej špecializácie s cieľom posilniť svoju konkurencieschopnosť.



Jan Olbrycht
Poslanec EP a koordinátor Európskej ľudovej strany vo Výbore pre regionálny rozvoj (REGI)

Treba poznamenať, že časť finančných prostriedkov politiky súdržnosti bola účinne investovaná aj do posilnenia nových výskumných centier a spolupráce medzi nimi s cieľom dosiahnuť excelentnosť a môcť súťažiť o financovanie z programu Horizont 2020. Vzhľadom na aktuálnu diskusiu nemožno prehliadnuť skutočnosť, že existuje silná tendencia obmedziť politiku súdržnosti na jej pôvodnú úlohu – t. j. znižovanie rozdielov, a teda znížiť jej význam pre investície.

Takúto zmenu nepovažujem za priaznivú, pretože sa tým podceňujú

a dokonca prehliadajú úspechy politiky súdržnosti v oblasti zavádzania investícií a decentralizácie vrátane zapojenia verejnosti.

Nie je náhoda, že pri hľadaní úspor v budúcom rozpočte EÚ na roky 2021 – 2027 sa rozpočet, ktorý Komisia navrhla pre politiku súdržnosti, v porovnaní so súčasným finančným výhľadom znižuje. Európsky parlament sa počas svojho súčasného funkčného obdobia dôrazne postavil proti akémukoľvek budúcemu zníženiu prostriedkov na politiku súdržnosti.

Dúfam, že diskusia o politike súdržnosti bude pokračovať a že sa jej umožní plne prezentovať svoj viacrozmerový význam. ■



Európsky parlament

MEDIÁLNY PROGRAM YOUTH4REGIONS

Mediálny program Youth4Regions podporuje rozvoj novej generácie novinárov, ktorí sa špecializujú na regionálnu politiku. Vyzýva týchto mladých Európanov, aby sprostredkovali informácie o projektoch financovaných EÚ.



Výzva zo samitu, aby sa Európa priblížila svojim občanom

Na nedávnom Európskom samite regiónov a miest 2019, ktorý sa konal v Rumunsku, Amaury Bisiaux, mladý francúzsky novinár a víťaz blogovej súťaže #EUinMyRegion, uviedol svoje postrehy týkajúce sa cieľov a ambícií Bukureštskej deklarácie.

V Bukurešti v Rumunsku sa od 8. do 12. marca 2019 konal 8. Európsky samit regiónov a miest. Približne 700 miestnych a regionálnych volených zástupcov predstavilo „Bukureštskú deklaráciu“, ktorú vypracoval Výbor regiónov s cieľom „posilniť demokratický základ Európskej únie“.

„Európska únia potrebuje svoje regióny a mestá rovnako, ako ony potrebujú Európsku úniu,“ uvádza sa v Bukureštskej deklarácii, ktorá je výsledkom trojmesačnej práce Európskeho výboru regiónov a ktorá bola napokon prijatá na samite v hlavnom meste Rumunska.

Európa zažíva kritický rok, pričom sa očakáva, že pri európskych voľbách a pri vystúpení Spojeného kráľovstva z Únie budeme svedkami nárastu populizmu. Hlavný vyjednávač EÚ pre brexit Michel Barnier počas podujatia vyjadril svoje znepokojenie nad brexitom bez dohody, pričom uviedol, že by mal „nespočetné dôsledky“, najmä pre Spojené kráľovstvo na ľudskej, sociálnej, hospodárskej a finančnej úrovni.

Opäť na správnej koľaji

Ak EÚ nechce zmiznúť, musí sa pretvoriť. Vo veku globalizácie, digitálnej revolúcie a zmeny klímy sa Európa musí zodpovedajúcim spôsobom prispôbiť bez toho, aby sa vzdala svojich hodnôt. Bukureštská deklarácia sa začína pripomenutím skutočnosti, že „Európska únia bola založená na zásadách slobody, solidarity, demokracie“.

Problém je, že pre väčšinu našich spoluobčanov dnes Európa príliš často znamená Brusel – európske hlavné mesto, ktoré o všetkom rozhoduje. Prieskumy verejnej mienky zobrazujú víziu EÚ, ktorá bude príliš byrokratická, príliš neprehľadná, príliš vzdialená – v skratke príliš ďaleko od svojich občanov. 58 % Európanov podľa najnovšieho prieskumu Eurobarometra už nedôveruje inštitúciám EÚ.

Pre Výbor regiónov by riešenie nemalo prísť „zhora“, ale „zdola“ od miestnych a regionálnych volených zástupcov. Nie sme Európa národov, ale Európa regiónov. Samit bol totiž uvážlivo uvedený pod transparentom „(Re)New EUrope“ [(Ob)nova EUrópy] – čo bolo inšpiráciou pre Bukureštskú deklaráciu.

Cieľom tejto deklarácie, ktorá je určená popredným predstaviteľom Európy, je (znovu) nájsť EÚ, „zvýšiť pocit spolupatričnosti [mladých ľudí] k európskemu projektu“, a tak zabrániť tomu, aby sa „európska integrácia stala zvratným procesom“. Ako však možno tento európsky pocit vštepiť mladšej generácii, ktorá najmenej chodíva voliť?



„Demokracia sa začína v našich regiónoch a mestách“

Nedostatočná účasť na politických voľbách neznamená neúčasť na politickom živote. Vidíme to v súčasnosti u mnohých mladých ľudí, ktorí sa angažujú v oblasti klímy, väčšej sociálnej spravodlivosti a demokracie v celej Európe – mladí ľudia v diskusii nechýbajú.

Európa, ktorá má tendenciu byť veľmi hierarchická, veľmi byrokratická, je však založená na jednej základnej zásade – subsidiarite. Zásada subsidiarity obhajuje myšlienku, že Únia môže zasiahnuť len vtedy, ak si štáty nebudú vedieť lepšie poradiť vo svojom meradle. To znamená, že sa vždy uprednostňuje nižšia vrstva, pokiaľ je účinná na vykonávanie verejnej politiky.

Ak však najúčinnější úroveň nie je ani európska, ani vnútroštátna, ale regionálna, prečo neprejsť na miestnu? „Demokracia sa začína v našich regiónoch a mestách. Miestni volení činitelia sú najbližšie k ľuďom a majú každodenné vzťahy s občanmi,“ povedal Karl-Heinz Lambertz, predseda Európskeho výboru regiónov.

Ak je EÚ predovšetkým hospodárskou a finančnou úniou, ako chceli jej zakladatelia, „sociálne práva musia byť postavené na rovnakú úroveň ako hospodárske práva“. To sa dosahuje pôsobením na tri zložky – hospodárstvo, sociálny rozmer a životné prostredie, aby sme mohli skutočne realizovať ciele udržateľného rozvoja OSN.

To všetko si vyžaduje „väčšiu decentralizáciu“, a teda predovšetkým investíciu. Preto sa v Bukureštskej deklarácii požaduje aj „ambiciózný rozpočet“ pre EÚ. Bude Európa ochotná dôverovať svojim mestám a regiónom, aby mali väčšie právomoci

v riadení? Je to veľká výzva pre budúcu Komisiu, ktorá sa neskôr v tomto roku po európskych voľbách ujme funkcie.

Karl-Heinz Lambertz a predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Luca Jahier počas samitu opätovne vyzvali európske inštitúcie, aby pracovali na „stálom mechanizme konzultácie“. Hoci odporúčania týchto dvoch výborov sú len poradné, VR zorganizoval od roku 2015 už viac než 200 dialógov, do ktorých sa zapojilo 40 000 občanov. Výbor takisto vyzýva, aby sa budúci rozpočet EÚ (2020) zvýšil z 1 % na 1,3 % hrubého národného dôchodku EÚ27. ■



Amaury Bisiaux študoval politickú komunikáciu na univerzite Sorbonna vo Francúzsku. Ako víťaz blogovej súťaže v roku 2018 organizovanej v rámci kampane GR REGIO EUinMyRegion získal trojtýždňový kurz odbornej prípravy zameraný na štúdium politickej komunikácie v Bruseli a následne bol vybraný ako akreditovaný mladý novinár na samit v Bukurešti.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://cor.europa.eu/en/summit2019>

„Mladí dobrovolníci Interreg“

Nápady mladých dobrovolníků na posílení soudržnosti v Evropě

Na 8. Evropském samite regionů a měst, který se uskutočnil 14. – 15. marca 2019 v Bukurešti v Rumunsku, se zúčastnilo více než 900 vedoucích představitelů EU, jakož i vnitrostátní, regionální a místní úrovně z celé Evropy, aby diskutovali o budoucnosti Evropské unie a o tom, jak účinněji zapojit občany do evropského projektu. Podujetí společně zorganizovali Evropský výbor regionů, rumunské předsednictvo Rady Evropské unie a rumunská delegace ve VR. Počas podujatia prijali miestni a regionálni vedúci predstavitelia deklaráciu o budúcnosti Európy s cieľom podeliť sa o svoje názory pred budúcim funkčným obdobím inštitúcií EÚ. <https://bit.ly/2Y6aEbV>

Uvádzame dojmy a názory dvoch začínajúcich novinárov iniciatívy IVY, ktorí sa na samite zúčastnili.



Moje skúsenosti z Európskej dobrovoľníckej služby zahŕňali prácu na projekte vysokoškolského vzdelávania na portugalskej univerzite Universidade do Minho v meste Braga. Takisto som sa v rámci iniciatívy IVY zapojil do programu Interreg pre južný Baltik v poľskom meste Gdansk.

EURÓPA JE SÚDRŽNEJŠIA NEŽ KEDYKOL'VEK PREDTÝM

Ako dobrovoľník iniciatívy IVY na spoločnom sekretariáte programu Interreg pre južný Baltik som mal možnosť zúčastniť sa na 8. Evropskom samite regionů a měst, na ktorom sa pozornosť sústredila najmä na význam politiky súdržnosti.

Ak chceme podporovať harmonický rozvoj Európskej unie, musí sa venovať úsilie posilneniu jej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v súlade so zásadou subsidiarity.

Jednotlivé členské štáty EÚ, najmä tie menej rozvinuté, nedokážu samy obmedziť a odstrániť náročné problémy, ktorým čelia ich regióny, ako je nedostatočná infraštruktúra. Rozhodujúce je strategické využívanie európskych

štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ako počas podujatia zdôraznila európska komisárka pre regionálnu politiku Corina Crețu.

Politika súdržnosti je prostredníctvom svojich projektov „ľudia ľuďom“ účinným nástrojom na vytváranie a udržiavanie väzieb medzi občanmi EÚ, a to nielen na miestnej úrovni, ale najmä v regiónoch a mestách členských štátov. Podieľa sa aj na rôznych cezhraničných programoch, ako je Interreg. Okrem toho zahŕňa konsolidáciu štruktúrovaného a trvalého dialógu vďaka vzájomnému porozumeniu medzi inštitúciami EÚ, ako je Európska komisia, a regiónmi členských štátov, a to prostredníctvom účinného a dobre fungujúceho viacúrovňového riadenia. Ich cieľom je čeliť novým globálnym výzvam a posilňovať ducha jednoty medzi obyvateľmi Európy. Podľa Bukureštskej deklarácie ide o samotnú podstatu oživenia pridanej hodnoty politiky súdržnosti: „Budovanie EÚ od základov s pomocou našich regiónov a miest“.

Daniela Distefano



Ako bývalá účastníčka programu Mladí dobrovoľníci Interreg som bola z Francúzska vyslaná do kancelárie európskych záležitostí regiónu Emilia-Romagna (Taliansko), v ktorej som pomáhala s projektmi Interreg MED.

OD PROGRAMU INTERREG V TERÉNE AŽ PO SAMIT REGIÓNOV A MIEST

Ako jedna z mladých dobrovoľníkov Interreg som vďaka účasti na samite regiónov a miest dostala príležitosť preskúmať politiku súdržnosti z nového uhla. V rámci iniciatívy IVY sa navrhuje, aby sa mladí Európania zapájali do miestnych inštitúcií, ktoré sa zúčastňujú na medziregionálnych programoch Interreg, a aby sa podporovali a propagovali ich úspechy v dotknutých komunitách. Umožnilo mi to pomôcť zapojiť región Emilia-Romagna (Taliansko) do takýchto programov a byť svedkyňou spolupráce iniciatívy IVY s partnermi z akademickej obce, pridruženými a súkromnými partnermi regiónu v tejto oblasti.

Ich opatrenia vychádzajúce z európskych priorít a odporúčania zdola nahor pre vnútroštátne aj európske orgány prispievajú k neustálemu dialógu a zároveň vzbudzujú otázky týkajúce sa právomocí pridelených na každej politickej úrovni s cieľom uskutočňovať reformy a politiky a ovplyvňovať európsku úroveň.

Takéto rozhovory sa rozvíjali v Bukurešti, kde bolo pozvaných 150 miestnych vedúcich predstaviteľov, ktorí diskutovali o tom, že miestne úrovne správy musia mať väčšie slovo v európskych záležitostiach. Samit bol zameraný na tri témy – demokracia, blízkosť a solidarita, a v tejto súvislosti sa dosiahol konsenzus o kľúčovej úlohe miestnych a volených orgánov pri riešení spoločných a/alebo osobitných výziev, ktorým čelia dnešné spoločnosti, prostredníctvom rozsiahlejších poznatkov a dosahu.

Ako však môžu „(Re)New Europe“, teda obnoviť Európu, ako vyjadruje heslo samitu? Výzvou je priblížiť EÚ jej občanom. Mnohí účastníci uviedli, že volebné kampane pred voľbami do Európskeho parlamentu by mali byť európskejšie a menej zamerané na národné programy. S cieľom podporovať dôveru a prepojenie sa Výbor regiónov zasadzuje za viaceré spôsoby demokratickej účasti a za to, aby bol dôrazný vplyv politiky súdržnosti európskym občanom viditeľnejší a lepšie známy, pričom by sa mohlo začať napríklad malými iniciatívami ako IVY.

Elodie Joseph-Auguste



Moravskoslezsko: inteligentné, inovačné a dobre vyvážené

Moravskoslezsko, ktoré sa nachádza na severovýchode Česka, je tretím najľudnatejším regiónom krajiny. Hoci je vysoko industrializované, môže sa pochváliť aj krásnou hornatou krajinou, tromi veľkými chránenými úzermi a niekoľkými menšími prírodnými rezerváciami.

Región, ktorý je jedným zo 14 administratívnych regiónov Českej republiky, bol v minulosti súčasťou historických území Moravy a Sliezska. Dokonca aj hlavné mesto regiónu Ostrava má moravskú (Moravská Ostrava) a sliezska časť (Slezská Ostrava).

Región má rozlohu 5 427 km² a na začiatku roka 2019 mal 1 203 299 obyvateľov. Po Prahe má najvyššiu hustotu obyvateľstva v Česku (222 na km²). Najväčším mestom v regióne je Ostrava, ktorá má takmer 300 000 obyvateľov.

Hrubý domáci produkt Moravskoslezska dosiahol v roku 2017 hodnotu 18,017 miliardy EUR, čo predstavovalo 9,38 % národného HDP. HDP na obyvateľa regiónu je 82,4 % národného priemeru a 74 % priemeru EÚ.



Patrí medzi najindustrializovanejšie regióny v Česku, pričom priemysel v roku 2017 tvoril 41,7 % HDP. Počet pracovných miest je v súčasnosti na najvyššej úrovni od roku 2000. Podiel zamestnaných osôb dosiahol v roku 2017 úroveň 59,4 %, čo je najvyššia hodnota za 10 rokov. Ku kľúčovým odvetviam priemyslu patrí spracovanie železa a strojárstvo, pričom v posledných 10 rokoch mal čoraz významnejšiu úlohu automobilový priemysel spolu s informačnými technológiami. Región má takisto dlhú tradíciu ťažby uhlia (pozri ďalej v texte).

V roku 2018 predstavoval podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním 16,8 %. Moravskoslezsko sa v súčasnosti v rámci celoeurópskych porovnaní nachádza na strednej úrovni inovácie.



Výskum, vývoj a inováciu realizujú najmä veľké technologické firmy pôsobiace v medzinárodnom meradle. Začiatkom roka 2017 bolo otvorené Moravskosliezske inovačné centrum s poslaním podporiť rast a inováciu vo firmách. Nedávno boli v regióne vytvorené viaceré významné priemyselné zóny, vedecké a technologické parky a ďalšie projekty, ktoré priťahujú zaujímavé portfólio investorov. Ostrava je domovom superpočítačového centra IT4Innovations, ktoré poskytuje služby vedeckým výskumným tímom a podnikom.

Dobré prepojenia

Väčšina regiónu má dobrú diaľničnú infraštruktúru. Mnohé mestá a obce sú napojené na diaľnicu D1 a železničný koridor. Z hľadiska tranzitných koridorov je región v geograficky výhodnej lokalite s prepojením na Poľsko a Slovensko. Medzinárodné letisko má postačujúce vybavenie pre lietadlá, cestujúcich

i náklad. Vysoko rozvinutý integrovaný systém verejnej dopravy znamená, že takmer 80 % obyvateľov žije v komunite, ktorá je napojená na železničnú sieť.

Tri chránené oblasti regiónu s výnimočnou prírodnou krásou tvoria 17,3 % jeho zemepisnej oblasti. Patria sem horské oblasti Beskydy a Jeseníky a mokrade rieky Odra a regiónu Poodří. V Moravskosliezske sa nachádza množstvo významných kúpeľných stredísk. Z banských prieskumov vyplynulo, že čistota ostravskej banskej vody v bývalých uhoľných baniach je na rovnakej úrovni ako kúpeľná voda a pripravujú sa plány na jej využitie.

Región má bohaté kultúrne dedičstvo – v krajine sa nachádza až 103 hradov a pevností. Popri mnohých iných kultúrnych, športových a spoločenských podujatiach, ako sú Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji hráčov do 20 rokov naplánované na koniec roka 2019, sa tu konajú mnohé medzinárodné hudobné festivaly.



Inovační manažéri podnikov oceňujú kvalitu života v regióne. Medzi hlavné výhody patrí dostupnosť horských oblastí, kultúrne a športové aktivity, zdravotná starostlivosť, zariadenia vhodné pre rodiny, ubytovanie a možnosti na udržanie dobrej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.msk.cz/index-en.html>



Uhoľný región v prechode

Prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo môže mať celkový pozitívny vplyv na hospodárstvo EÚ. Odklon od tradičných sektorov, ako je ťažba uhlia, však so sebou prináša aj množstvo výziev a môže zvýšiť sociálne a regionálne rozdiely. Preto je potrebné, aby sa tento proces hlbokej modernizácie dobre riadil a aby sa zabezpečil spravodlivý a sociálne prijateľný prechod pre všetkých.

Komisia začala v rámci energetickej únie iniciatívu na poskytovanie podpory prechodu v uhoľných regiónoch prispôsobenej na mieru. Cieľom je pomôcť týmto regiónom plánovať štrukturálne zmeny spojené s ich energetickým prechodom a uspokojiť potenciálne negatívne sociálno-hospodárske vplyvy.

Tímy pre jednotlivé krajiny zložené z expertov Komisie poskytujú podporu, zatiaľ čo platforma organizovaná Komisiou na európskej úrovni spája všetky príslušné zainteresované strany a poskytuje prístup k technickej podpore a budovaniu kapacít.

Tímy pre jednotlivé krajiny úzko spolupracujú s regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi a inými príslušnými aktérmi s cieľom

vytvoriť riešenia, ktoré urýchlia proces hospodárskej diverzifikácie a technologického prechodu. Takisto regiónom radia, ako čo najlepšie získať prístup k dostupným finančným prostriedkom, zhodnocovať stratégie inteligentnej špecializácie, podnecovať inovačné podniky a realizovať stratégie dekarbonizácie. Zahŕňa to financovanie politiky súdržnosti, ktoré poskytuje stabilný, dlhodobý investičný rámec.

Uhoľné regióny si prostredníctvom platformy vymieňajú skúsenosti. Platforma spája regionálnych a vnútroštátnych zástupcov, sociálnych partnerov, priemysel a občiansku spoločnosť, ktorí si vymieňajú osvedčené postupy a navzájom sa od seba učia. V Európe je v 12 členských štátoch 41 regiónov, v ktorých sa stále aktívne vykonáva ťažba uhlia, v Česku medzi ne patrí Moravskosliezsko, Ústí nad Labem a Karlovy Vary. V Moravskosliezsku, ktoré sa k platforme pripojilo v marci 2018, je v sektore ťažby uhlia zamestnaných 10 000 ľudí.

Prvá vlna zatvorenia baní prišla v roku 1989. Súčasná druhá vlna má priamy vplyv na všetky oblasti života. Keďže v regióne sídlia niektoré veľké priemyselné spoločnosti, ktoré sú závislé od uhlia, jeho prechodom by sa mohol znížiť počet ľudí, ktorí odchádzajú, pretože prišli o prácu. Súčasne sa zatvoria tradičné uhoľné tepelné elektrárne, čo môže spôsobiť zvýšenie cien energie. Existujúce elektrárne sa budú musieť nahradiť, čo si bude vyžadovať obrovské úsilie a značné finančné prostriedky.

< Budovy bývalej bane Barbora v blízkosti Karvinej sa premieňajú na voľnočasové a viacúčelové zariadenia

Nový začiatok

Česká vláda začala program RE:START zameraný na pomoc pri premene regiónov, ktoré čelia štrukturálnym výzvam. Vláda je hlavným garantom programu, hoci na celoštátnej úrovni nemá žiadne osobitné financovanie. RE:START využíva existujúce mechanizmy na prístup k verejným prostriedkom z európskych a vnútroštátnych programov. Umožňuje, aby osobitné výzvy, ktoré sa budú vyhlasovať pre tri dotknuté regióny alebo uhoľné regióny, boli v rámci vnútroštátnych výziev uprednostňované, napríklad prostredníctvom bonusov. V súčasnosti sú pre žiadateľov k dispozícii programy v celkovej výške 700 miliónov EUR.

V rámci programu RE:START bola vytvorená stratégia reštrukturalizácie, v ktorej sa stanovuje niekoľko kľúčových pilierov premeny Moravskosliezka. Cieľom je pomôcť miestnym firmám, aby sa prispôbili zmene, a prilákať zahraničné investície, ktoré prinášajú vyššiu pridanú hodnotu. Prioritou je podpora výskumu a vývoja, ktorá je prínosná pre hospodárstvo danej oblasti. Nezabúda sa ani na miestnych obyvateľov, pretože cieľom regiónu je poskytovať lepšie vzdelávacie príležitosti zamerané na technické predmety, čím sa odstránia prekážky spojené s možnou sociálnou nestabilitou.

Jednou takouto iniciatívou prechodu je projekt „Krajina po baníctve“, ktorý sa zameriava na oblasť medzi mestami Karviná, Havířov a Orlová, ktorá bola v posledných troch storočiach výrazne ovplyvnená ťažbou uhlia. Niektoré bane stále fungujú, ale plánuje sa ich zatvorenie, čo nastoľuje otázku, ako nájsť nové, zmysluplné a funkčné riešenie pre región.

Je tu možnosť využiť lokality bývalých uhoľných baní na ľahký priemysel, rekreačné parky, výskum a vývoj, multifunkčné účely alebo krátkodobé rekreačné účely. Aktuálne sa pracuje na zatraktívnení jazera Karvinské moře a oblasti okolo „šikmého“ kostola, ktorá za posledných 300 rokov klesla o 37 metrov. Takisto sa hľadá nové využitie ťažobných priestorov bane Barbora a 80 metrov vysokej ťažnej veže uhoľnej bane František. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://restartregionu.cz/in-english/>



Hrdý na kraj a jeho dynamickú premenu

Severovýchodný kút Česka sa zvykol označovať za oceľové srdce krajiny, v ktorom žije silný a nezlomný ľud.

Dnes sa tento kraj vníma v úplne inom svetle.

Časopis *Panorama* vyzval krajského hajtmana Iva Vondráka, aby nám vysvetlil, ako sa Moravskosliezsko premenilo na jednu z najdynamickejších oblastí v krajine, na kraj, ktorý podporuje inováciu a vyzdvihuje vzdelávanie, a zároveň každým rokom priťahuje čoraz viac turistov.



Pán hajtmán, Moravskosliezsko sa mení. Akú úlohu v tomto procese zohralo prístupenie Česka k EÚ?

Ubehlo 15 rokov a stále si myslím, že prístupenie krajiny k EÚ bol správny krok, ktorý priniesol mnohé výhody nášmu kraju, a hlavne všetkým ľuďom, ktorí tu bývajú. Moravskosliezsko má dlhú priemyselnú históriu, ktorá sa odvíja od jeho bohatých uhoľných nálezísk. V Hornosliezskej panve sa nachádzajú najväčšie uhoľné ložiská v krajine a uhlie sa tu ťaží od 18. storočia.

Spomalenie ťažby, ktoré sa začalo na konci minulého storočia, uštedrilo kraju a jeho obyvateľom tvrdú ranu. Prístupenie Česka k EÚ nám pomohlo vyrovnať sa s týmito zmenami a začať sa pripravovať na bezuhlíkovú budúcnosť. Blížiaci sa zánik ťažby bude mať vplyv aj na iné odvetvia, ktoré sú priamo závislé od uhlia, ako sú oceľiarstvo či

výroba energie. Správny spôsob, ako sa vyrovnáť s týmito zmenami, je podporovať inováciu, digitalizáciu a rozvoj nových zručností.

Myslím si, že sa uberáme správnym smerom. V minulosti bola väčšina ľudí v našom kraji zamestnaná v ťažkom priemysle. V oblasti informačných technológií a automobilovej výroby dnes pracuje toľko isto ľudí ako v oceľiarstve, čo je dobrou správou, pretože musíme našim ľuďom ponúkať zaujímavé pracovné príležitosti. Moravskosliezsko dlhodobo trápí úbytok obyvateľstva. Najnovšie čísla sú povzbudzujúce, pretože počet ľudí odchádzajúcich z kraja sa za jeden rok znížil o polovicu, a našim cieľom je zastaviť odliv talentovaných, skúsených a mladých ľudí. Znamená to, že musíme zabezpečiť dostupnosť dobrej práce za dobrú odplatu s dobrými možnosťami na voľnočasové vyžitie v príjmom a zdravom prostredí.

Ako pomáhajú finančné prostriedky EÚ? Mohli by ste poukázať na konkrétne projekty?

Európske finančné prostriedky výrazne prispeli ku kvalite života v Moravskosliezsku. Najdôležitejšie projekty sa týkajú dopravy, sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti, vedy, výskumu a inovácie. Mnohé projekty by sa neuskutočnili bez finančných prostriedkov EÚ, prípadne by sa vykonávali oveľa pomalšie a v menšom rozsahu.

Európske granty obrovským dielom prispeli k obnove a rozvoju dopravnej infraštruktúry. Dopravná infraštruktúra vysokej kvality je hospodárskym znásobovateľom s kladným vplyvom na zamestnanosť a stabilizáciu hospodárstva. Konkrétne kraj investoval 207 miliónov EUR do obnovy a opravy ciest, pričom sa využili prostriedky z regionálneho operačného programu

» Platforma pre uholné regióny v procese premeny je kľúčovým prvkom. Rozhodnutie Európskej komisie vnímame vo veľmi pozitívnom svetle. «

Moravskosliezsko a vlastné zdroje. Medzi najväčšie investície v približnej výške 21 miliónov EUR patrilo obchvat Opavy, ktorým sa znížilo preťaženie dopravy v meste.

Výrazne sa investovalo aj do zdravotnej starostlivosti. Európske finančné prostriedky umožnili vybudovať operačné sály v nemocnici vo Frýdku-Místku a pomohli pri výstavbe a vybavení oddelení nemocničnej starostlivosti v Sliezskej nemocnici v Opave.

Takmer 228 miliónov EUR bolo vynaložených na vybudovanie výskumných stredísk zameraných na energetiku, životné prostredie a superpočítače budúcnosti. Vybudovanie moderného priemyslu 4.0 je pre nás rovnako dôležité ako podpora inteligentných technológií v našich mestách a regiónoch.

Zdroje, ku ktorým máme prístup prostredníctvom fondov EÚ, majú veľký význam pre rozvoj nášho regiónu. Platforma pre uholné regióny v procese premeny je kľúčovým prvkom. Rozhodnutie Európskej komisie vnímame vo veľmi pozitívnom svetle. Prechod na nízkouhlíkovú energetiku podporuje aj program českej vlády RE:START, ktorý sa sústreďuje na riešenie konkrétnych potrieb uholných regiónov v prechode.

Ako plánujete využívať budúce finančné prostriedky EÚ?

Moravskosliezsko si stanovilo hlavné piliere svojej premeny na základe vládnej stratégie reštrukturalizácie. Chceme aj naďalej podporovať miestne firmy, aby sa vedeli vysporiadať so zmenami, a privádzať sem viac spoločností orientovaných na rast a vývoz, či už z Česka, alebo zo zahraničia. Hlavnou prioritou je podporovať výskum a vývoj, ktoré budú prospešné pre miestne hospodárstvo. Uplatňujeme aktívny prístup a spoločne s miestnym úradom v Ostrave a univerzitami sme zriadili Moravskosliezske inovačné centrum (MSIC). Týmto krokom sme rozprúdili väčšie využívanie inovácie, ktorá pomáha firmám posúvať sa dopredu. Otvorenie MSIC bolo pre náš kraj absolútne zásadné. Je to miesto, na ktorom sa stretávajú odvážne myšlienky a talentovaní ľudia a na ktorom možno zmapovať budúce smerovanie kraja. Myslím si, že MSIC možno rozšíriť tak, aby ponúkalo ešte širšie portfólio služieb na podporu podnikania, inovácie a trvalého plánovania.

Ďalším významným partnerom pri rozvoji nášho kraja je spoločnosť Moravskosliezske investície a rozvoj (Moravskosliezske Investice a Development – MSID), ktorá podporuje rozvoj nielen prostredníctvom

podnikania a marketingu, ale aj prostredníctvom investícií. Moravskosliezsky pakt zamestnanosti (MSPakt) nám zasa pomáha pri riadení krajského trhu práce. MSIC, MSID a MSPakt spoločne významne prispievajú k rozvoju nášho kraja, posilujú konkurencieschopnosť a zlepšujú kvalitu života obyvateľov. Myslím si, že s pomocou EÚ sme sa veľmi dobre rozbehli a môžeme pokračovať, aby sme si splnili úlohu zabezpečenia premeny.

Nesedíme so založenými rukami. Máme veľmi konkrétne plány. Napríklad cieľom projektu Krajina po baníctve je nájsť rozumné a účinné spôsoby využívania ťažobných oblastí, ktoré poznačili negatívne vplyvy uholnej ťažby. Takisto plánujeme postaviť komplexné rehabilitačné stredisko v Třinci a zmodernizovať pľúcnu jednotku v nemocnici vo Frýdku-Místku. Okrem toho zostavujeme strategické projekty na zlepšenie vzdelávacích noriem. Vieme dobre využívať európske finančné prostriedky, keďže kladieme dôraz na kvalitu života našich občanov a životné prostredie. Bol by som nesmierne rád, keby do nášho kraja aj naďalej prúdila podpora z Európy, pretože to má obrovský význam pre Moravskosliezsko aj pre ľudí, ktorí ho obývajú. ■

Meniaca sa tvár Dolných Vítkovic



Dolní Vítkovice sú jedinečnou priemyselnou zónou, ktorá nie je len historickou ukážkou zachovaného pôvodného procesu výroby uhoľného koksu, ale je aj miestom, na ktorom môžu ľudia tráviť voľný čas a dozvedieť sa viac o svete prírody alebo priemyslu.

V roku 1828 tu boli založené železiarne a neskôr uhoľná baňa, ktoré regiónu dodali priemyselný charakter a zamestnávali tisíce ľudí. V roku 1998 sa však výroba zastavila.

V tejto situácii vznikla otázka, ako sa vysporiadať s týmto jedinečným priemyselným areálom. Jednou z možností bolo úplne ho zbúrať. Konečným rozhodnutím bolo našťastie areál prestavať a premeniť komplex na jedinečné vzdelávacie, kultúrne a spoločenské centrum, ktoré v súčasnosti slúži mladým ľuďom aj dospelým návštevníkom (pozri video).

1. Gong: V minulosti sa tu nachádzalo 50 000 metrov kubických čisteného vysokopečného plynu. Gong má v súčasnosti kapacitu 2 000 návštevníkov, ktorí prichádzajú na vzdelávacie, kultúrne a spoločenské podujatia. Vyučujú sa tu vysokoškolskí študenti, konajú sa tu medzinárodné konferencie a kongresy a takisto sa tu organizujú semináre, školenia a výstavy umenia.

2. Bolt Tower: V minulosti sa v útrobach vysokej pece č. 1 denne vyrobilo až 1 200 ton surového železa. Návštevníci dnes absolvujú prehliadky, na ktorých spoznávajú celý pro-



VÍŤAZSTVO PRE PILOTNÝ PROJEKT SOCIÁLNEHO BÝVANIA V OSTRAVE

Projekt „Miesto, ktoré je domovom“ zameraný na činnosti začleňovania a sociálne bývanie získal ocenenie RegioStars 2018 v kategórii 3 – Vytvorenie lepšieho prístupu k verejným službám. V rámci projektu sa v treťom najväčšom českom meste obnovilo 150 bytov pre rodiny, ktoré by inak museli žiť v subštandardných príbytkoch. Takisto boli vypracované postupy na uľahčenie prístupu k bývaniu, rámec spolupráce s mestskými časťami a nájomcovia získali sociálnu podporu, ktorá im pomáha viesť stabilnejší a bezpečnejší život a zapájať sa do komunity.

<https://europa.eu/!JR33tP>



3.



4.



5.



6.

ces výroby železa, a to po tej istej trase, ktorá sa používala na prepravu surovín na výrobu surového železa v „najstaršej pani na mieste“ – prezýva sa tak preto, lebo jej základy siahajú do roku 1911. Od mája 2015 je možné navštíviť nové rozšírenie Bolt Tower, v ktorom sa nachádza najvyššie položená kaviareň v Ostrave.

3. Svet techniky: V centre s rozlohou 14 000 m² sa predstavuje veda a technika formou zábavnej hry, v ktorej sa odhaľujú tajomstvá moderných technológií. Ukazujú sa tu tajomstvá vedy, kuriozity svetového výskumu a technické nápady. Mladí a dospelí prieskumníci tu môžu zistiť, ako fungujú mestá, rádio alebo ľudské telo, čo je to dúha alebo ako sa loď dokáže plaviť po mori. V tejto architektonicky pôsobivej budove sa nachádzajú učebne s výborným vybavením, prednáškové sály, kinosála s kapacitou 200 divákov a moderné technické a audiovizuálne vybavenie.

4. Svet techniky U6: Dve obrovské 900-tonové dúchadlá sú obklopené vyše 100 interaktívnymi exponátmi, ktoré zábavnou formou vysvetľujú vedecké a technické javy. Navštevníci môžu vidieť veci, ktoré ešte nikdy nevideli, a medzi historickými dúchadlami a pohyblivými exponátmi riešiť aj tie najzložitejšie technické problémy. Môžu sa pokúsiť rozvinúť svoj vlastný oceľový plech, postaviť železný most alebo vyrábať elektrinu – dokonca môžu „letieť“ do vesmíru.

5. Centrum tvorivosti Hlubina: Od mája 2015 je otvorená lokalita bývalej bane na ťažbu čierneho uhlia Hlubina ako neoddeliteľná súčasť starého priemyselného komplexu. Zo

starých budov vznikla nová umelecká štvrť a jej cieľom je vzdelávať návštevníkov v humanitných predmetoch, umení a remeslách. Bývalé prevádzkové a administratívne budovy sa stali multižánrovým kultúrnym centrom s kinami, hudobnými skúšobňami a nahrávacím štúdiom, prezentačnými priestormi, štúdiami a tanečnými sálami.

6. Festivalový areál: Toto miesto s rozlohou 200 000 m² a s priemyselnou scenériou poskytuje bezkonkurenčné prostredie na organizovanie obrovských, ako aj netradičných festivalov a podujatí pre menší počet návštevníkov.

Všetky tieto atrakcie boli vytvorené s príspevkom z fondov EÚ: realizovalo sa tu 8 projektov vďaka podpore z EFRR, z ktorého sa poskytlo takmer 48 miliónov EUR. Celkové investície do týchto projektov predstavovali takmer 70 miliónov EUR.

Premena priniesla do regiónu synergie a realizovali sa tu desiatky projektov v rôznych oblastiach. Areál sa stal základným krokom oživenia vzdelávacích a voľnočasových aktivít nielen v miestnom meradle, ale aj v celom Moravskosliezsku. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE:

<http://www.dolnivitkovice.cz>

<https://www.youtube.com/watch?v=a3rR5VJK5p4&t=79s>

Podpora cestovného ruchu v Moravskosliezsku z finančných prostriedkov EÚ

Európske fondy prispievajú aj k rozvoju turistických destinácií v Moravskosliezsku, a to zlepšením zariadení pre návštevníkov oblasti a miestnych turistov.

Malé mestá na úpätí Beskýd patria medzi miesta, ktoré sa v Česku najviac oplatí navštíviť. Nijaký návštevník by si nemal nechať ujsť ochutnávku voňavého perníka v Štramberku, mestechku, ktoré si za svoju krásu vyslúžilo prezývku Moravský Betlehem. Aj Nový Jičín má jedno z najkrajších námestí v krajine. Návštevníci si môžu prezrieť vynikajúcu interaktívnu výstavu v Návštevníckom centre Nový Jičín, ktorá rozpráva príbeh o dlhej tradícii výroby klobúkov v tomto meste. Výstava získala finančné prostriedky z EFRR vo výške 238 436 EUR z celkových nákladov na projekt vo výške 511 929 EUR.

Ďalším klenotom na úpätí Beskýd je mesto Příbor – rodisko Sigmunda Freuda. Okrem známeho rodinného domu otca psychoanalýzy sa mesto môže pochváliť piaristickým kláštrom zo 17. storočia. Rozsiahla renovácia budovy pritiahla financovanie z EFRR v dvoch etapách v celkovej výške 1 059 580 EUR z celkových nákladov 1 295 519 EUR. Finančné prostriedky EÚ boli získané aj na regeneráciu nádherných kláštorných záhrad. Súčasťou kláštora je pamätná sieň Sigmunda Freuda, knižnica a výstava o histórii mesta Příbor.

Zdravé atrakcie

Na úpätí Jeseníkov leží malebné kúpeľné mesto Karlova Studánka, ktoré sa pýši najčistejším vzduchom v strednej Európe. V Bruntále, najstaršom meste v Česku, môžu návštevníci zasa navštíviť hrad alebo vyskúšať wellness centrum Bruntál, v ktorom sú aj vodné atrakcie. Celková rekonštrukcia stála 5 617 409 EUR, z toho EÚ prispela sumou 1 860 464 EUR.

Ďalšou zaujímavou atrakciou v tejto oblasti je historická úzkorozchodná železnica z roku 1898, ktorá vedie z Třemešnej v Sliezsku do Osoblahy po trase „sto zákrut“. Projekt modernizácie a rozvoja úzkorozchodnej železnice bol čiastočne finan-

covaný z prostriedkov EÚ (142 801 EUR z celkových nákladov 350 940 EUR) a zahŕňal nákup historických železničných koľajových vozidiel určených na exkurzie.

Z Jeseníkov sa môžu cyklisti vydať po Sliezskej magistrále, ktorá vedie z Krnova až po bielu perlu Sliezska – mesto Opava, a ďalej k barokovému zámok Kravaře. Výstavba cyklistickej trasy spájajúcej Krnov a Velké Hoštice sa financovala z prostriedkov EÚ vo výške 1 638 630 EUR (z celkových nákladov 2 403 372 EUR).

Nakoniec prichádzame do Opavy, bývalého hlavného mesta rakúskeho a neskôr českého regiónu Sliezska. Vďaka mestským secesným domom, námestiam a kostolom je mesto skutočným skvostom. Pôsobil tu svetoznámy architekt Leopold Bauer a nie je náhoda, že v meste sa nachádza najstaršie a tretie najväčšie múzeum v Česku – Sliezske múzeum (založené v roku 1814). Opravy múzea a vytvorenie výstavy o Sliezsku, v ktorej sa spája história, kultúra a prírodné krásy Sliezska do bohatej zbierky vystavenej s pomocou moderných technológií, boli financované EÚ sumou 2 885 571 EUR (z celkových nákladov 4 003 644 EUR).

Návštevníkov, ktorí sa zaujímajú o pravek, priláka DinoPark Ostrava, ktorý sa nachádza v blízkosti Karvinej a pri jeho vybudovaní boli použité finančné prostriedky EÚ vo výške 1 054 172 EUR z celkových nákladov 2 865 180 EUR. Na ploche s rozlohou 35 hektárov, cez ktorú návštevníci cestujú vlakom DinoExpres, možno vidieť desiatky šeliem z druhohôr v životnej veľkosti, 12-metrovú aktívnu sopku či 3D kino s atrakciami pre deti.

Dôležitou turistickou destináciou je aj metropola Moravskosliezská Ostrava. Pred 25 000 rokmi tu nastala historicky významná udalosť. Starovekí ľudia na vrchu Landek ako jedni z prvých na svete používali uhlie. Následné dejiny regiónu boli čiastočne späté s uhlím, vďaka ktorému vznikol veľmi vplyvný priemysel. Ostrava sa môže pochváliť strojárskym dedičstvom, jedinečným v Európe, vrátane bývalej priemyselnej oblasti Dolné Vítkovice, bane Hlubina a koksární a taviacich pecí Vítkovických oceliarní. ■





Premena sociálnych služieb regiónu

Moravskosliezsko v roku 2003 ako prvý český kraj začalo pilotný projekt zameraný na premenu sociálnych služieb. V tom čase boli ľudia s duševným alebo iným zdravotným postihnutím izolovaní vo veľkých ústavoch, ktoré sa nachádzali na veľmi vzdialených miestach a v úplne nevhodných budovách, ako sú zámky a kláštory.

Kapacita týchto budov sa pohybovala od 100 do viac ako 200 osôb, pričom v každej izbe spolu bývalo 20 a viac osôb, ktoré sa delili o jednu kúpeľňu alebo toaletu. Starostlivosť bola poskytovaná len mužom alebo len ženám, pričom deti boli umiestnené spolu s dospelými. Obyvatelia boli zbavení svojich zákonných práv a povinní žiť v ústavoch v neprirodzenom prostredí a prispôbiť sa režimu, ktorý sa výrazne líšil od bežného života. V takomto prostredí znášali zásadné popieranie základných ľudských práv, oslabovanie kompetencií a zodpovednosti, menšiu sebestačnosť a obmedzenia svojho súkromia a osobnej slobody.

V záujme odstránenia tohto dedičstva z obdobia socializmu v Československu sa musel zmeniť systém. Projekt zameraný na kompletnú systémovú zmenu (2008 – 2019) sa začal v roku 2008 vo všetkých 13 regionálnych organizáciách poskytujúcich celoročné rezidenčné sociálne služby viac ako 1 100 chovancom.

Mesto Ostrava sa v roku 2013 zapojilo aj do zmien pod riadením Moravskosliezka, ktorých cieľom bolo zlepšiť život obyvateľov a zabezpečiť im ľudské práva a slobody.

Do roku 2019 bolo na zlepšenie života viac než 1 400 obyvateľov v rámci približne 91 nových komunitných služieb v celom Moravskosliezsku investovaných 44 miliónov EUR.

Inovačným prvkom takejto zmeny bol komplexný systémový prístup, ktorý predtým v strednej a vo východnej Európe neexistoval. Mnohým obyvateľom to umožnilo premiestniť sa

z ústavných zariadení k svojim biologickým alebo pestúnskym rodinám alebo do komunitných služieb v mestských bytoch a domoch. Dlhodobí obyvatelia veľkých ústavov vďaka tomu teraz žijú vo vlastných bytoch, pracujú a využívajú terénne sociálne služby (pozri video).

Investovanie do komunitnej starostlivosti

Tieto radikálne zmeny boli financované z fondov EÚ a z rozpočtov ústrednej štátnej správy a Moravskosliezka. Schéma pokračuje šiestimi investičnými projektmi, ktoré vedú k ďalšiemu rozvoju a zlepšeniu sociálnych služieb v regióne. Vďaka financovaniu EÚ vo výške približne 6,4 milióna EUR sa zlepšil život ďalších 74 obyvateľov.

Následným krokom je využitie skúseností získaných v rámci projektu na reformu psychiatrickej starostlivosti. Ak sa podarí zabezpečiť financovanie EÚ, v rámci dvoch investičných a dvoch neinvestičných projektov sa do komunitných služieb vrátia osoby, ktoré trpia duševnými chorobami a ktoré sú dlhodobo v psychiatrických nemocniciach.

Takéto systémové zmeny v poskytovaní sociálnych služieb môžu prevziať aj iné regióny a okresy. Moravskosliezsko je potenciálnym zdrojom informácií, skúseností a osvedčených postupov pre každú lokalitu, v ktorej dochádza k porušovaniu ľudských práv a potrieb v dôsledku ústavnej starostlivosti v rezidenčných zariadeniach (nielen zariadeniach sociálnych služieb, ale aj nemocniciach, detských domovoch a pod.). ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE:

<https://bit.ly/2FsSOYM>

INFORMAČNÉ MIESTO

Prečo EÚ investuje do prevencie rizík?

Politika súdržnosti EÚ chráni milióny občanov investovaním do prevencie lesných požiarov, riadenia povodňového rizika a odolnosti proti iným katastrofám.

Európska únia čelí viacerým rizikám vrátane povodní a extrémnych poveternostných javov, ktoré veľmi často presahujú štátne hranice a zmena klímy prispieva k ich zhoršovaniu. V južnej a strednej Európe sa vyskytuje viac vln horúčav, lesných požiarov a sucha, zatiaľ čo severná a severovýchodná Európa čelí silnejším dažďom a záplavám. Deväť najvzdialenejších regiónov EÚ navyše čelí osobitným výzvam v dôsledku svojho vysokého vystavenia zmene klímy (napr. sucho, povodne, hurikány a pandémie).

V roku 2018 zomrelo pri prírodných katastrofách viac ako 100 ľudí. Hospodárske náklady sú tiež obrovské – v Európe boli v roku 2016 zaznamenané škody vo výške takmer 10 miliárd EUR. Investovanie do prevencie rizík je nevyhnutné na zachovanie kapacity pre ďalší sociálno-hospodársky rozvoj. Takisto je to účinnejšie než znášať náklady nečinnosti. Za každé jedno euro vynaložené na prevenciu sa ušetria minimálne štyri eurá na reakciu.

Keďže miestne a regionálne orgány sú prvé, ktoré čelia dôsledkom katastrof, politika súdržnosti EÚ je kľúčom k riadeniu rizík súvisiacich s katastrofami.

Priority financovania na roky 2014 – 2020

Politika súdržnosti je s takmer 8 miliardami EUR pochádzajúcimi z rozpočtu EÚ na adaptáciu na zmenu klímy a prevenciu a riadenie rizík jedným z najdôležitejších zdrojov financovania v tejto oblasti a predstavuje významný príspevok k iniciatíve Komisie. Po pripočítaní vnútroštátneho spolufinancovania sa celkové investície približujú sume 10 miliárd EUR.

Väčšina členských štátov a viacero programov Interreg si v období financovania 2014 – 2020 zvolila prevenciu rizík za

prioritu. Prevencia rizík, odolnosť voči katastrofám a adaptácia na zmenu klímy sú okrem toho začlenené do iných priorit financovania politiky súdržnosti, ako sú inovácia, energetická účinnosť a hospodárenie s vodami.

V rámci hlavných priorít sa do popredia umiestnilo niekoľko osobitných opatrení.

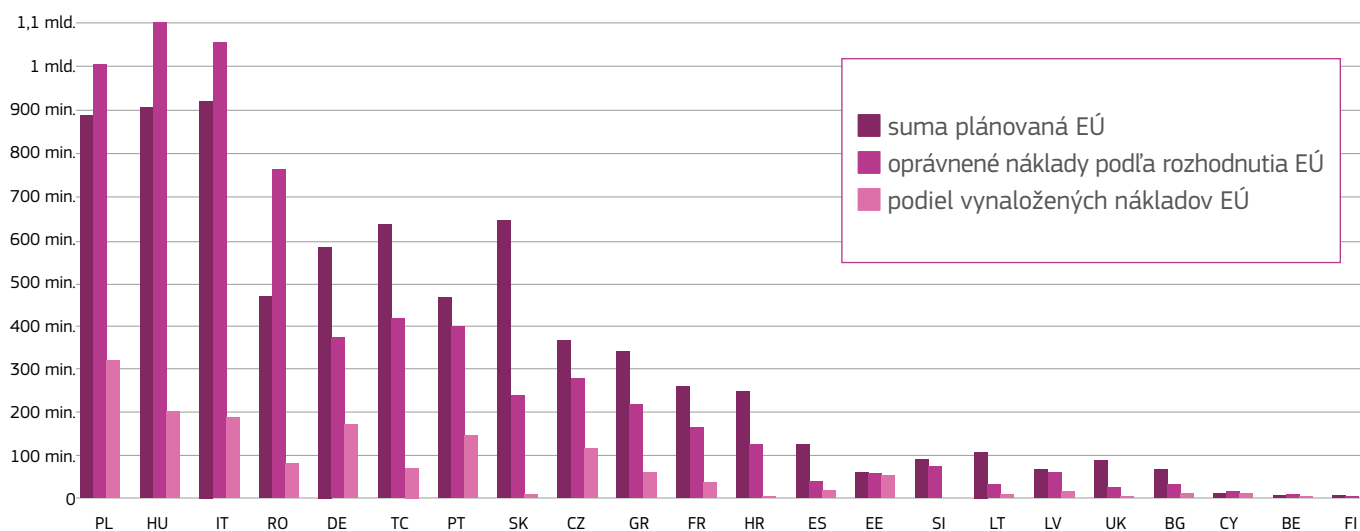
Hlavným zameraním investovaných finančných prostriedkov je **prevencia** najnepriaznivejších následkov katastrof, ako sú:

- › opatrenia na zlepšenie vedomostnej základne o riadení rizík súvisiacich s katastrofami: povodňové plány, nástroje IKT, systémy včasného varovania, modelovanie, radary, monitorovanie kamerovým systémom atď.,
- › príprava a realizácia stratégií prevencie, akčných plánov a usmernení, a to aj na miestnej úrovni,
- › kampane na zvyšovanie povedomia a odborná príprava (napr. v súvislosti so zručnosťami v oblasti stavieb odolných voči zemetraseniu),
- › budovy a siete odolné voči katastrofám (napr. školy odolné voči zemetraseniu),
- › infraštruktúra na ochranu pred povodňami: hrádze, protipovodňové steny, zberače dažďovej vody, vodné nádrže atď.,
- › hospodárenie s pôdou, lesné hospodárstvo a správa riek s cieľom predchádzať rizikám pri riadení tokov riek, zadrživanie vody, sanácii nestabilít svahov, odstraňovaní horľavej biomasy v lesoch, ochrane pobrežných oblastí, znižovaní nepriepustnosti pôdy atď.,
- › prístupy k prevencii rizík založené na ekosystémoch: záplavové oblasti, zalesňovanie, zelená infraštruktúra na zadrživanie vody alebo odtoky, zelené mestské priestory atď.

Niektoré členské štáty investujú aj do **pripravenosti**, aby sa zabezpečila dostatočná spôsobilosť v prípade katastrof. Ide najmä o:

- › infraštruktúru pre jednotky civilnej ochrany: integrované záchranné stanice, koordinačné strediská atď.,
- › vozidlá a vybavenie: záchranné vozidlá, požiarne vozidlá, ľadoborce, vrtuľníky, lietadlá, dočasné núdzové ubytovanie atď.,
- › odbornú prípravu.

2014 – 2020 – Rozpočtové prostriedky pridelené na prevenciu rizík a finančné vykonávanie členskými štátmi



Obmedzený počet členských štátov okrem toho podporuje opatrenia na **obnovu** zamerané na riešenie nepriaznivých následkov katastrof. Ide napríklad o:

- opätovné zalesňovanie po požiaroch,
- rekonštrukciu pobrežných oblastí a ekosystémov,
- rozvoj zón po povodniach,
- ochrannú infraštruktúru a rekonštrukciu po hurikánoch v najvzdialenejších regiónoch.

Ako už bolo uvedené, riadenie rizík súvisiacich s katastrofami nie je v rámci politiky súdržnosti izolovanou činnosťou, ale súvisí s inými oblasťami podpory a vnútroštátnymi a miestnymi činnosťami, ako je plánovanie miest. Toto širokoplošné uplatňovanie hľadiska prevencie rizík (a adaptácie na zmenu klímy) je posilnené podporou zásady udržateľného rozvoja, ktorou sa zároveň zvýšilo všeobecné využívanie prístupov založených na ekosystémoch a zelenej infraštruktúry.

Podpora politiky súdržnosti je doplnená ďalšími nástrojmi EÚ, ako je mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany, Fond solidarity EÚ, program Horizont 2020 a program LIFE.

Uvedený príklad projektu poskytuje praktický pohľad na niektoré financované opatrenia. Veľká pozornosť sa venuje investíciám do **ochrany pred povodňami**. Existuje mnoho príkladov, napríklad Západná Atica (Grécko), ktorá má vážne problémy s povodňami. Z Kohézneho fondu bol financovaný projekt ochrany pred povodňami vo výške 80 miliónov EUR pozdĺž rieky Eschatia, ktorý slúži na ochranu 134 000 miestnych obyvateľov a ich majetku pred povodňami na predmestí Atén. V projekte bolo tiež vytvorených viac než 700 pracovných miest a podporila sa obnova miest v oblasti s nízkymi príjmami. Výstavbou nových protipovodňových štruktúr sa zastavili povodne a v budúcnosti to umožní aj rozvoj oblastí v hornom toku rieky. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/5#>

Máte nejaký problém, ktorý by ste chceli prebrať v rubrike INFORMAČNÉ MIESTO v budúcich číslach *Panoramy*?

Chceli by ste, aby sme na Platforme otvorených údajov EŠIF zverejnili nejaký dátový súbor?

V takom prípade nám pošlite e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledujte diskusiu na TWITTERI #ESIFOpenData

alebo sa prihláste na odber nášho informačného bulletinu:

http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Vytváranie synergií medzi miestnymi ekosystémami kybernetickej bezpečnosti EÚ



Európske regióny majú privilegované pripojenie k svojim miestnym ekosystémom, a teda zohrávajú významnú úlohu pri posilňovaní európskeho odvetvia kybernetickej bezpečnosti a jeho globálnej konkurencieschopnosti.

Budúci obraz krajiny v oblasti kybernetickej bezpečnosti EÚ bude vo veľkej miere ovplyvnený politickými opatreniami, ktoré majú priamy vplyv na regionálne ekosystémy kybernetickej bezpečnosti. Tieto opatrenia zahŕňajú iniciatívy, ako sú centrá digitálnych inovácií (DIH) a regionálne stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu.

Regionálne orgány majú prostriedky na zabezpečenie štruktúrovanej spolupráce s miestnymi koncovými používateľmi, prevádzkovateľmi kritickej infraštruktúry a poskytovateľmi služieb, ako aj inovačnými malými a strednými podnikmi (MSP), výskumnými a inovačnými laboratóriami a školiacimi strediskami.

Preto možno medziregionálnu spoluprácu považovať za prelom v rámci posilnenia európskeho trhu kybernetickej bezpečnosti a jeho konkurencieschopnosti. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bolo investovaných 1,53 milióna EUR do päťročného

programu medziregionálnej spolupráce s názvom Interreg Europe CYBER. Cieľom programu je zvýšiť konkurencieschopnosť MSP v oblasti kybernetickej bezpečnosti EÚ vytvorením synergií medzi európskymi regiónmi, ktoré sa špecializujú na kybernetickú bezpečnosť, a ktoré sú známe aj ako európske kybernetické údolia.

Riešenie hlavných výziev

Cieľom projektu Interreg Europe CYBER, ktorý sa začal v júni 2018, je riešiť tri hlavné prekážky, ktoré boli identifikované ako hlavné faktory ovplyvňujúce konkurencieschopnosť MSP v oblasti kybernetickej bezpečnosti na európskej úrovni. Prvá sa týka nedostatočnej koordinácie medzi príslušnými aktérmi; ďalšou je rastúci nedostatok zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti; a poslednou je existujúca fragmentácia trhu s kybernetickou bezpečnosťou v rámci Európy.

Projekt sa vo svojom prvom roku činnosti zameriava na mapovanie hráčov v rámci regionálnych ekosystémov a analýzu ich jednotlivých silných a slabých stránok. Tieto kroky pomôžu identifikovať osvedčené postupy, riešiť existujúce prekážky a zlepšiť nástroje verejnej politiky s cieľom podporiť konkurencieschopnosť regionálnych MSP v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Estónsko: starostlivosť o úspešný ekosystém kybernetickej bezpečnosti

Estónsky orgán pre informačné systémy, ktorý má na starosti informačné systémy a počítačové siete v krajine, je jedným z regionálnych partnerov v projekte Interreg Europe CYBER.

Estónsko predstavuje vysoko vyspelý miestny ekosystém kybernetickej bezpečnosti, v ktorom majú investori, zástupcovia podnikov, akademická obec a vládne orgány možnosť spolupracovať a vymieňať si nápady prostredníctvom operačných laboratórií, ako sú inovačné a podnikateľské centrum TTU Mektory a e-Estonia Showroom. Slúžia ako prostredie na vytváranie sietí, v ktorom si MSP, investori, vedúci pracovníci podnikov a tvorcovia politik môžu vymieňať nápady a diskutovať o stratégiách pre miestny ekosystém kybernetickej bezpečnosti. Estónsky ekosystém kybernetickej bezpečnosti sa tak môže pochváliť silnými MSP, napríklad SpectX, CyEx Technologies, Cybernetica a Guardtime, ktoré dokážu poskytovať špičkové služby a riešenia proti kybernetickým hrozbám.

V roku 2019 budú podujatia projektu zamerané na lepšie pochopenie ekosystémov kybernetickej bezpečnosti troch ďalších regiónov: Valónsko (Belgicko), Kastília a León (Španielsko) a Bretónsko (Francúzsko).

ĎALŠIE INFORMÁCIE





<https://www.interregeurope.eu/cyber/>

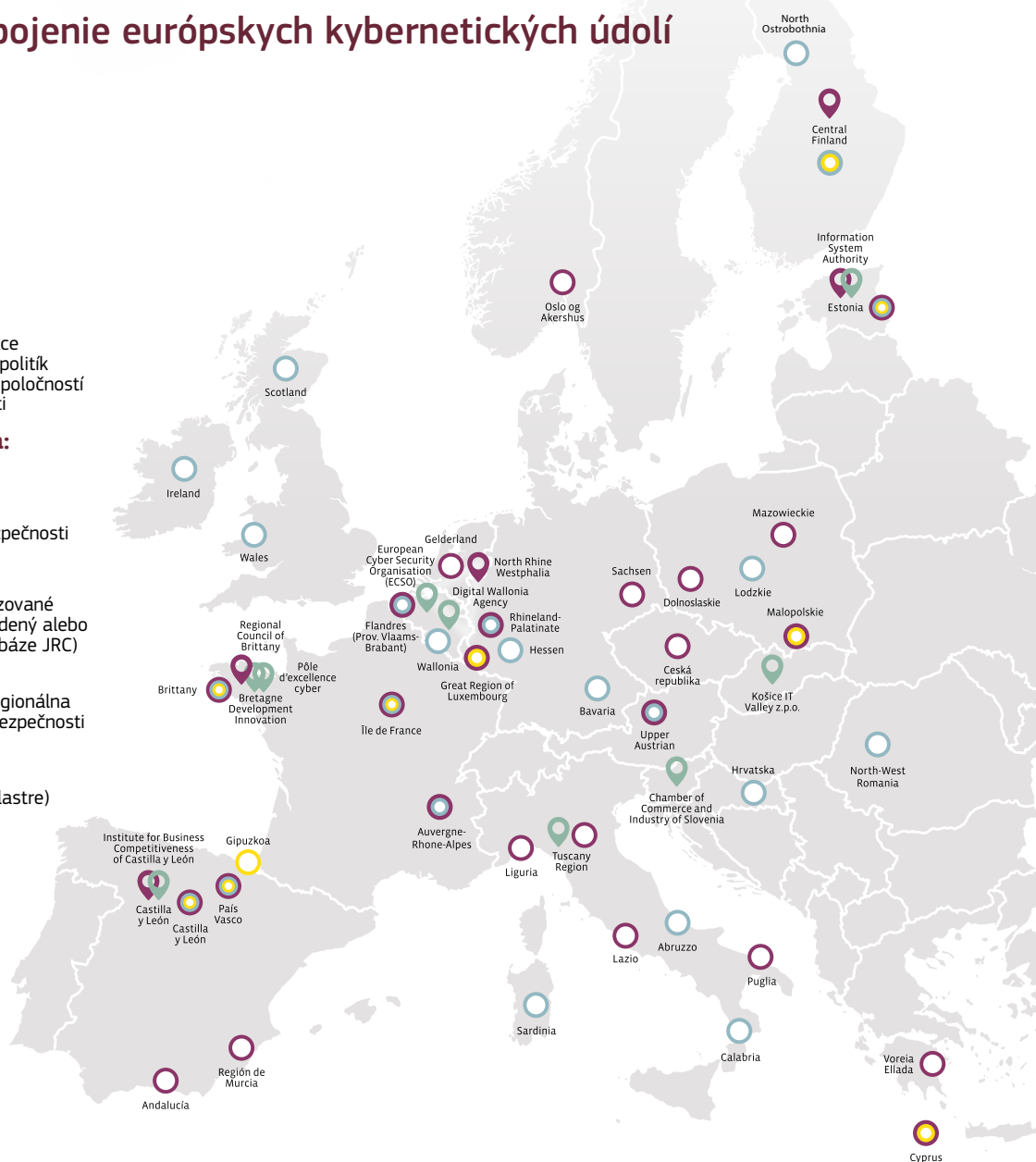
Prepojenie európskych kybernetických údolí

Interreg Europe CYBER

Projekt medziregionálnej spolupráce zameraný na zlepšenie verejných politik v záujme konkurencieschopnosti spoločnosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti

Európske kybernetické údolia: pilotné opatrenia

-  Odolnosť, odrádzanie a obrana: budovanie silnej kybernetickej bezpečnosti pre Európsku úniu
-  Digitálne inovačné centrá špecializované na kybernetickú bezpečnosť (zavedený alebo otvorený proces založený na databáze JRC)
-  Inteligentná špecializácia alebo regionálna stratégia v oblasti kybernetickej bezpečnosti
-  Regionálni členovia ECSCO (regionálne orgány a regionálne klastre)





Londýn, Spojené kráľovstvo



Miláno, Taliansko



Haag, Holandsko

Premena vízie mesta na skutočnosť pomocou finančných nástrojov

Program finančnej pomoci na úrovni viacerých regiónov (MRA) je jedným z prvkov platformy fi-compass, ktorá poskytuje poradenské služby o finančných nástrojoch v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a ktorú zabezpečuje Európska komisia v partnerstve s Európskou investičnou bankou. Cieľom projektov MRA, do ktorých sú zapojené najmenej dva riadiace orgány z rôznych členských štátov EÚ, je posúdiť možné využitie finančných nástrojov EŠIF v konkrétnych tematických oblastiach spoločného záujmu. Cieľom je uľahčiť širšie využívanie finančných nástrojov, či už ide o investovanie z EŠIF, alebo ich zemepisný či tematický rozsah, a takisto povzbudzovať regióny z rôznych členských štátov, aby spolupracovali, vymieňali si najlepšie postupy a zapájali sa do vzájomného učenia.

Mestá sú jadrom politiky EÚ

Vyššie 70 % európskych občanov žije v mestských oblastiach a tento podiel sa v budúcnosti bude zvyšovať. Mestá v celej Európe každý deň prispôsobujú plány rozvoja miest tak, aby sa riešili najpálčivejšie výzvy, ako je rast počtu obyvateľov, zmena klímy a digitálna premena. Prostredníctvom vytvárania

komplexných stratégií a vymedzovania dlhodobých politických cieľov mestá prijímajú opatrenia na podporu cenovo dostupného bývania, presadzovanie projektov zameraných na energetickú účinnosť, obnovu mestských častí a zlepšovanie verejnej dopravy. Strategické plány sa však môžu úspešne vykonávať len vtedy, ak majú mestá prístup k financovaniu. Bez výraznej účasti verejného a súkromného kapitálu je náročné premeniť víziu mesta na skutočnosť.

V roku 2013 sa holandské mesto Haag rozhodlo vyhradiť 4 milióny EUR na pilotný projekt nazvaný JESSICA s cieľom vytvoriť finančný nástroj v oblasti energetickej účinnosti. V tom čase zapojené strany ešte nevedeli, že do štyroch rokov budú mať holdingový fond v hodnote viac než 46 miliónov EUR v aktívach v oblasti inovácie, udržateľnosti a mestského rozvoja.

Prvé kroky pri vytváraní fondu však boli náročné.

„Keď sme začali zriaďovať fond, mali sme veľa otázok a museli sme prekonať veľa technických prekážok, ktoré bránili zriadeniu solídneho a zabezpečeného základu pre budúce investície,“ spomína William van den Bungelaar, ktorý je tajomníkom Haagskej nadácie ekonomického investičného holdingového fondu (HEID).

Haag má teraz tím odborníkov, ktorí úzko spolupracujú s nezávislým správcom fondu na monitorovaní a podpore finančných nástrojov v meste. Vďaka úspešnosti HEID sa finančné nástroje v súčasnosti bežne používajú pri financovaní strategických priorít mesta.

Revolvingové investície v celej Európe

V záujme využitia existujúcich znalostí o finančných nástrojoch sa Haag spojil s tromi ďalšími európskymi mestami: Manchester, Miláno a Londýn. Spoločne vytvorili projekt MRA s názvom Revolvingové investície v európskych mestách (RICE). Projekt bol zameraný na ďalší rozvoj nových finančných nástrojov s cieľom zvýšiť investície súkromného sektora do mestského rozvoja, najmä v súvislosti s inteligentnými mestami. Mestá si stanovili spoločné finančné potreby, a takto určili sektory, v ktorých môžu finančné nástroje najlepšie podporovať projekty zosúladené s politickými prioritami miest. Sektory s najväčšími finančnými potrebami zahŕňajú dopravu, energetiku, bývanie a pracoviská, zelenú a modrú infraštruktúru či hospodársky rozvoj v širšom ponímaní, ktorý sa týka MSP a startupov, ako aj rozvoja nových obchodných alebo inovačných zariadení.

Partneri MRA-RICE mohli čerpať zo skúseností rôznych zapojených miest.

„Využívanie finančných nástrojov v Manchesteri je úspešným príbehom a jeho prínosy majú ďalekosiahly dosah,“ uvádza Mark Duncan z mestskej rady Manchestru. Binal Cadieu z Úradu Veľkého Londýna podobne chváli potenciál nového finančného nástroja nazvaného Primátorský fond energetickej hospodárnosti (MEEF), ktorý bol zriadený v Londýne. „MEEF nám ako revolvingový fond ponúka model na zhodnotenie miliónov libier súkromných investícií v rámci nízkouhlíkových projektov,“ uvádza Cadieu.

Koncepcia mestského fondu RICE

V rámci projektu RICE sa vytvoril model mestského fondu, ktorý možno upraviť podľa konkrétnych potrieb miest v celej Európskej únii v záujme podpory rozvoja miest. Fond je pružný a ponúka koncepciu, ktorá obsahuje najlepšie postupy zistené u partnerov RICE. V skratke ide o „finančný nástroj riadený mestom, s nezávislou správou a investičnou stratégiou, ktorá je zosúladená so strategickými prioritami mesta a dosahuje významný pákový efekt verejných investícií“.

Projektový manažér RICE van den Bungelaar vyzdvihuje prínosy partnerstva.

„V koncepcii je stanovený pružný rámec pre finančný nástroj mestského rozvoja, ktorý dosahuje významný pákový efekt verejných investícií spolu s balíkom technickej pomoci na podporu vykonávania,“ uvádza. „Model je zostavený tak, aby bol

jednoduchý, opakovateľný a upraviteľný tak, aby ho mohli aj iní prijať ako základ finančného nástroja mestského rozvoja.“

Zatiaľ čo vykonávanie sa odvíja od zapojenia nezávislého správcu fondu, vývoj mestskej investičnej stratégie riadia mestá. Prostredníctvom vytvorenia mestského fondu majú európske mestá možnosť realizovať svoju víziu a stratégiu.

Využívanie podpory politiky súdržnosti

Verejné prostriedky, ako sú EŠIF, zohrávajú dôležitú úlohu pri riešení medzier na trhu a mnohým projektom umožňujú získať prístup k finančnému krytiu EÚ, ktoré by inak nebolo dostupné alebo by bolo príliš drahé. Ak majú mestá prístup k prostriedkom EŠIF, môžu úspešne realizovať finančné nástroje, ktoré sú zamerané na ich miestne potreby, pričom do projektov úspešne mobilizujú ďalšie verejné a súkromné investície. Možno to uskutočniť prostredníctvom úverov a záruk pre dlhodobé mestské projekty, kapitálových alebo kvázi kapitálových investícií do projektov s vyšším rizikovým profilom, prípadne kombináciou splatnej a grantovej podpory.

Veľa miest nemá rozsiahle skúsenosti so zriaďovaním mestských fondov. Preto potrebujú odbornú podporu pri navrhovaní a zriaďovaní nových finančných nástrojov. Programy technickej pomoci podporované Európskou komisiou, ako je MRA, uľahčujú prípravu a realizáciu nového mestského fondu, pretože pomáhajú mestám vybudovať si vlastnú kapacitu.

„Pre mestá, ktoré sú nováčikmi vo svete finančných nástrojov, ako sú fondy na rozvoj miest, ponúka projekt MRA-RICE užitočný nástroj, ktorý ich uvedie do rozvoja nového finančného nástroja a pomôže im posúdiť jeho realizovateľnosť v miestnych podmienkach,“ uvádza Lucia Scopelliti, ktorá pracuje pre mestskú správu Milána.



ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.fi-compass.eu

NOVINKY [V KRÁTKOSTI]



SPÄŤ PRI MESTSKEJ AGENDE

V brožúre o Mestskej agende pre EÚ sa zdôrazňuje rozmanitosť a rôznorodosť činností a doterajších výsledkov. Mestská agenda pre EÚ je inovačná iniciatíva mestskej politiky, v rámci ktorej sa zaviedlo viacúrovňové riadenie. Mestám, členským štátom, Európskej komisii a ďalším kľúčovým zainteresovaným

stranám sa umožnilo, aby sa spojili a spoločne riešili naliehavé mestské otázky a priniesli konkrétne výsledky v prospech občanov EÚ. V brožúre sa zdôrazňuje úloha Mestskej agendy pre EÚ pri budovaní inovačnej a dobrej správy vecí verejných, a prostredníctvom integrovanejšieho spôsobu práce pri riešení prierezových otázok a pri vykonávaní novej mestskej agendy OSN. Obsahuje rôzne „akčné príbehy“ a príklady opatrení na podporu lepšej právnej regulácie, lepšieho financovania a lepších poznatkov.

V EÚ je priestor na ďalšie posilnenie mestskej politiky prostredníctvom posilnenej a užšej spolupráce medzi mestami, členskými štátmi a EÚ. Práve v tom je Mestská agenda pre EÚ konkrétnym a pozitívnym prínosom. „Zastrešuje“ všetky iniciatívy mestskej politiky a pomáha pri posilňovaní mestskej politiky na všetkých úrovniach, či už na úrovni mesta, členskému štátu alebo EÚ. Čitateľ sa v brožúre sa dozvie aj informácie o viacerých programoch a iniciatívach EÚ zameraných na udržateľný rozvoj miest.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/urban_agenda_eu_en.pdf

PROJEKT ROAD TRIP SA VRACIA

Projekt Road Trip mal minulý rok obrovský online úspech a prilákal tisícky zobrazení a sledovateľov. Tento ročník bude zahŕňať dve nové trasy, takže na neopakovateľné dobrodružstvo po celom kontinente aj za jeho hranicami sa vydajú dva nové tímy cestujúcich. A ako inak než v minivane!

Tímy sa vydajú na cestu na konci augusta a budú cestovať do konca septembra, pričom prejdú desiatkami regiónov v celej Európe, nadviažu kontakty s miestnymi a skúsia žiť ako oni a navštívia projekty financované EÚ. Ich poslaním je nielen preskúmať Európu iným spôsobom, ale aj objaviť inú stránku seba samých.

Účastníci budú rozdelení na dva štvorčlenné tímy, pričom prvý tím pocestuje zo Švédska na Kanárske ostrovy a druhý z Írska na Cyprus. Každý tím bude pozostávať z tvorca videí, copywritera, fotografa a moderátora. Zdokumentujú všetky svoje cesty a o najzaujímavejšie udalosti sa podelia na webovom sídle a sociálnych médiách projektu.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Prihlášky možno predkladať do 24. júna. Aktuálne informácie nájdete na našom webovom sídle a sociálnych médiách:

<https://roadtripproject.eu/>



ZJEDNODUŠENIE PODÁVANIA SPRÁV PRE PROJEKTY INTERREG EUROPE



Projektom Interreg Europe v rámci štvrtej projektovej výzvy sa teraz vracia dôležitá časť prostriedkov vo forme paušálnej sumy na základe dôkazu, že činnosti boli vykonané. Tento nový, jednoduchší proces znamená, že projekty už nemusia predkladať faktúry na získanie platieb, čo im ušetrí náklady na prvostupňovú kontrolu. Projekty sa potom môžu zamerať výlučne na obsah a sústrediť viac prostriedkov na skutočné činnosti. Vďaka tejto zmene sú projekty nákladovo účinnejšie.

Čo podnietilo zmeny? Nariadeniami, ktoré pripravila Európska komisia a ktoré schválili členské štáty EÚ, napríklad nariadením Omnibus, sa odstránil limit vo výške 100 000 EUR na paušálne sumy. Petra Geitner, vedúca oddelenia financií a auditu uvádza: „Toto nariadenie nám dalo signál, aby sme ešte viac zjednodušili naše procesy a aby financovanie prostredníctvom možností zjednodušených nákladov bolo skôr normou než výnimkou.“

Toto nie je prvý prípad zjednodušenia procesov v rámci programu Interreg Europe. Pred niekoľkými rokmi sa v rámci programu zaviedla paušálna sadzba na administratívne náklady, paušálna suma na náklady na prípravu a znížená úroveň kontroly. Erwin Siweris, riaditeľ programu, uviedol:

„Financujeme vyše 2 000 partnerov v 258 projektoch s pomerne malým rozpočtom vo výške 359 miliónov EUR. To znamená, že musíme byť inovační a zefektívniť svoje procesy. Často patríme medzi priekopníkov zjednodušovania na úrovni EÚ a mnohé z našich nápadov si osvojila Komisia a iné programy spolupráce.“

Tím sa usiluje preskúmať výhody alternatívnych možností alebo financovania založeného na dosahovaní medzníkov prostredníctvom nových nariadení. Uvidíme, s čím prídu nabadúce!

Interreg Europe je program medziregionálnej spolupráce spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Podporuje projekty na zlepšenie politik regionálneho rozvoja prostredníctvom výmeny skúseností medzi regiónmi EÚ. ■

..... ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.interregeurope.eu/>



Zavádzanie rýchleho internetu v európskych regiónoch

Hospodárska konkurencieschopnosť regiónov, a najmä vidieckych regiónov, závisí od dobrej pripojiteľnosti. Netýka sa to len ciest a železníc, ale aj rýchlych internetových dráh.

Slovami riaditeľa pre inteligentný a udržateľný rast z GR REGIO Rudolfa Niesslera: „Širokopásmové pripojenie prispieva najmä vo vidieckych oblastiach k rastu počtu obyvateľov a vytváraniu vysokokvalitných pracovných miest.“ Je teda prvoradé, aby vidiecke oblasti nezaostávali.

Digitálna priepasť

Zo štatistík však vyplýva, že napriek významnému úsiliu EÚ a väčšiny členských štátov sa aj naďalej vyskytujú rozdiely medzi pripojiteľnosťou na vidieku a v mestách. Pripojiteľnosť v Európe niekoľko posledných rokov stabilne rastie a má k nej prístup približne 80 % obyvateľov. Ak si však tieto údaje rozdrobíme, vidíme, že tento percentuálny podiel klesá vo vidieckych oblastiach na menej ako 50 %, pričom tento rozdiel sa podľa všetkého nestráca natoľko, aby boli dosiahnuté ciele [Digitálnej agendy do roku 2020](#).

Akčný plán širokopásmového pripojenia na vidieku

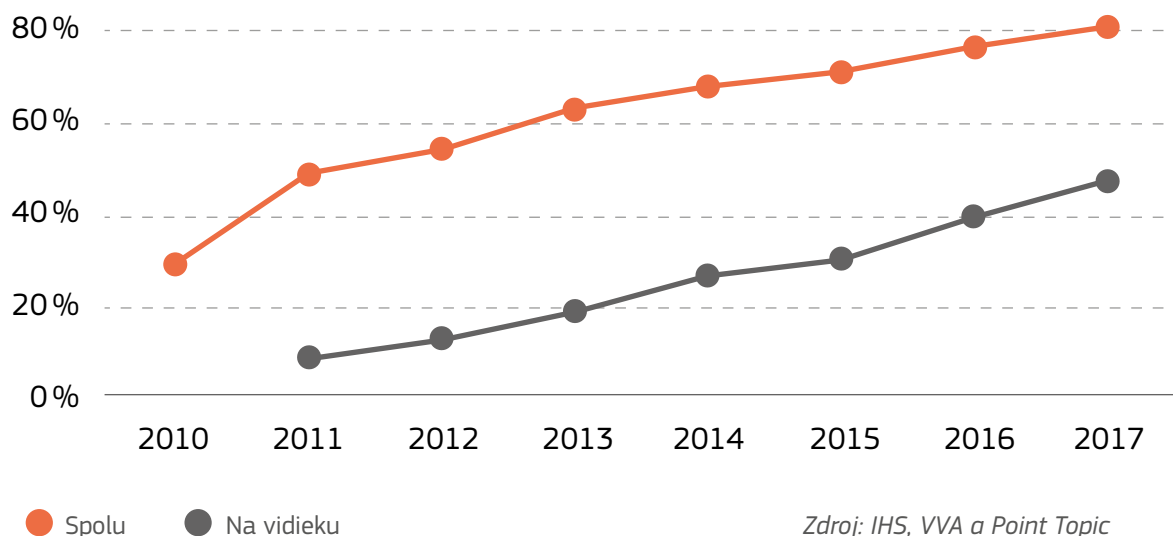
Vzhľadom na uvedené skutočnosti Európska komisia zostavila [akčný plán širokopásmového pripojenia na vidieku](#). Hlavným hľadiskom tejto iniciatívy je prístup zahŕňajúci rôzne odbory

Európskej komisie vrátane odborov, ktoré sa venujú regionálnemu rozvoju, rozvoju vidieka a politike v oblasti digitalizácie.

Akčný plán pozostáva zo šiestich zložiek, ktorých spoločným cieľom je zabezpečiť zavádzanie širokopásmového pripojenia do vidieckych oblastí:

- › Zriadenie siete úradov pre širokopásmové pripojenie (BCO).
- › Vysielanie tzv. širokopásmových misií do členských štátov a regiónov s nízkymi úrovňami širokopásmového pokrytia.
- › Zostavenie spoločnej metodiky plánovania, podávania správ a monitorovania investícií do širokopásmového pripojenia.
- › Zavedenie vidieckej dôkaznej skúšky.
- › Aktualizácia Príručky Európskej komisie na investovanie do vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia.
- › Zostavenie rámca širokopásmového pripojenia na vidieku na podporu vykonávania investícií do širokopásmového pripojenia vo vidieckych oblastiach.

Širokopásmové pokrytie prístupovou sieťou novej generácie v EÚ, 2010 – 2017



Zdroj: IHS, VVA a Point Topic

Európska sieť úradov pre širokopásmové pripojenie

Európska komisia v prvom kroku podporuje rast a rozširovanie siete úradov pre širokopásmové pripojenie. Spolupráca a zapojenie rôznych orgánov verejnej správy by mali pomôcť prekonať niektoré prekážky, ktoré sa vyskytujú v mnohých regiónoch v súvislosti s administratívnou kapacitou a odbor-

nými znalosťami v oblasti širokopásmového pripojenia. Medzi kľúčové prvky patrí prepojenie úradov BCO so zainteresovanými stranami na vidieku. Z nedávneho prieskumu vyplynulo, že so sieťou vidieckeho rozvoja vo svojej krajine je v kontakte menej ako 20 % z nich. Digitálnu priepasť bude možné riešiť len tak, že sa úrady BCO prepoja s hlavnými aktérmi, ktorí pracujú na odstraňovaní konkrétnych prekážok na úrovni vidieka.



ČO JE TO SIEŤ BCO?

Európska komisia vyzvala členské štáty, aby vytvorili sieť úradov pre širokopásmové pripojenie zameranú na riešenie spoločných otázok.

Mali by slúžiť ako jednotné kontaktné miesta pre otázky týkajúce sa širokopásmového pripojenia, a predovšetkým:

- > regulačné otázky,
- > technické otázky,
- > finančné otázky.

Úrady BCO sú zriadené vo všetkých členských štátoch a v mnohých regiónoch. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/bco-network-directory>



» Širokopásmové pripojenie prispieva najmä vo vidieckych oblastiach k rastu počtu obyvateľov a vytváraniu vysokokvalitných pracovných miest. «

GR REGIO a GR AGRI zavedú v roku 2019 vidiecku dôkaznú skúšku. Znamená to, že riadiaci orgán, ktorý bude chcieť pre-programovať finančné prostriedky EÚ pôvodne vyhradené na širokopásmové pripojenie, bude musieť dokázať, že vidiecke pokrytie sa zabezpečí iným spôsobom. Takto sa zaistí, aby sa finančné prostriedky neodoberali z oblastí s najväčšími potrebami len preto, že „predstavujú výzvu“.

Európska komisia v súčasnosti pracuje na dvoch príručkách, ktoré zostavovateľom projektov a investorom poskytnú konkrétne usmernenia k vytváraniu projektov v oblasti širokopásmového pripojenia. Aktualizovaná [príručka na investovanie do širokopásmového pripojenia](#) a príručka o investovaní na vidieku by mali byť uverejnené v druhom polroku 2019.

Ďalšie kroky

Digitálna priepasť medzi mestami a vidiekom je skutočnosť, ktorá nebude prekonaná v krátkodobom horizonte. Európska komisia sa preto zaviazala, že bude aj naďalej podporovať úrady BCO v celej EÚ a v nadchádzajúcom období financovania na tento účel vyhradí príslušné prostriedky. Bude sa to vykonávať najmä prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Nástroja na prepájanie Európy, ale aj pomocou nových nástrojov, ako je investičný fond pre širokopásmové pripojenie v rámci Nástroja na prepájanie Európy (CEBF) alebo program InvestEU.

Členské štáty a regióny musia teraz zaistiť zavedenie štruktúr a systémov podpory, aby ich vidiecke oblasti boli schopné zabezpečiť si podporu, ktorú potrebujú. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Akčný plán: <https://europa.eu/!WU38Xx>
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/broadband-investment-guide>

Finančná podpora pre širokopásmové pripojenie v ďalšom viacročnom finančnom rámci

Štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

- EFRR: investície do širokopásmového pripojenia v rámci **prioritného cieľa č. 3**, spolu s dopravnou a energetickou infraštruktúrou
- EPFRV: investície do širokopásmového pripojenia len ako súčasť projektov miestneho rozvoja

Nástroj na prepájanie Európy (NPE) – digitálny

- **3 mld. EUR**
- Zameranie na infraštruktúru pripojiteľnosti s cieľom umožniť digitálnu premenu
- Synergie s dopravnými a energetickými sieťami NPE v rámci programu NPE

InvestEU

- Súčasť programu udržateľnej infraštruktúry
- **záruka 11,5 mld. EUR** k dispozícii na investície do širokopásmového pripojenia, ale aj iných infraštruktúr

PROJEKTY

UČENIE PROSTREDNÍCTVOM SIMULÁCIÍ VO VIRTUÁLNEJ NEMOCNICI

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
8 855 010 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
4 084 010 EUR**

Virtuálna nemocnica Lorraine (HVL) poskytuje študentom a zdravotníckym pracovníkom simulačné zdravotnícke vybavenie a nástroje. V reakcii na výzvu „nikdy nie prvýkrát na pacientovi“ dostáva nemocnica podporu z EFRR. Prevádzkuje ju kolégium Collegium-Santé univerzity Université de Lorraine, v ktorom sa združujú fakulty medicíny, zubného lekárstva, farmácie a športových vied.

Nemocnica HVL otvorená v januári 2018 v areáli univerzitnej nemocnice vo francúzskom meste Nancy poskytuje výučbu založenú na simulácii mnohým lekárskeým a zdravotníckym pracovníkom, ktorí pracujú v nemocničných službách, ako aj v súkromnej praxi.

Zahŕňa CUESIM (univerzitné centrum pre odbornú prípravu simuláciou), CESU (výučbové centrum pre pohotovostnú starostlivosť), školu chirurgie, odontológiu (forenznú stomatológiu), MéMoSim'S (centrum odbornosti v oblasti metrológie, modelovania a simulácií v zdravotníctve a športe) a nemocničnú lekárňu na interné použitie. K dispozícii je aj oblasť starostlivosti s lôžkami a simulačná platforma na zvládanie vysokých rizík infekcie.

Učenie prostredníctvom simulácie má mnoho výhod. Študenti a zdravotnícki pracovníci si môžu rozvinúť technické a behaviorálne zručnosti predtým, než ich použijú na skutočných pacientoch.

Odbornú prípravu môžu absolvovať vlastným tempom, nezávislejšie a s väčšou bezpečnosťou, napríklad pri manipulácii s toxickými výrobkami. Môžu získať skúsenosti s automatizovanými technikami a môžu sa sami zhodnotiť tak, že sa nakrúcajú a potom si vypočujú, ako sa im darilo, a takisto môžu využiť aj virtuálnu realitu a interaktívne „vážne hry“.

Rôzne profesie sa učia lepšie spolupracovať a odkláňajú sa od „delenej“ odbornej prípravy. V konečnom dôsledku z toho budú mať úžitok pacienti, pretože zdravotnícki pracovníci sa môžu účinnejšie zamerať na pacientov, venovať pozornosť ich potrebám a poskytovať im lepšiu podporu.

Podpora startupov

Virtuálna nemocnica bola užitočná pri poskytovaní nových vzdelávacích programov. Prvé kurzy odbornej prípravy sa začali v roku 2016 pre 1 000 až 1 500 praktických lekárov, pohotovostných lekárov a chirurgov. Cieľové číslo je 4 000 až 5 000 odborníkov ročne.

Otvorilo sa už niekoľko vysokoškolských kurzov týkajúcich sa virtuálnej nemocnice a uskutoční sa aj najmenej 16 kratších kurzov profesijného rozvoja.

Okrem toho sa začali dva startupy prepojené s HVL: jeden sa špecializuje na robotiku a druhý na nanotechnológiu. Univerzita Université de Lorraine zamestnáva v rámci tohto projektu Európskeho fondu regionálneho rozvoja približne 10 doktorandov a uzavrelo sa niekoľko zmlúv na dobu určitú na administratívne funkcie.

HVL sa podieľa aj na lekárskeých výskumných činnostiach, výskume a vývoji (odborné znalosti v oblasti nových zdravotníckych pomôcok) a vzdelávacom výskume (vývoj nových simulačných nástrojov).

HVL podporujú okrem Collegium-Santé ďalšie tri organizácie: Université de Lorraine, CHRU a Lotrinský ústav pre výskum rakoviny. Spolupracuje aj s ďalšími výskumnými centrami a priemyselnými partnermi. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.hvl.healthcare/>



PROJEKTY

NOVÉ RIEŠENIA PRE RECYKLÁCIU ELEKTRONICKÉHO ODPADU

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
8 999 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
3 295 560 EUR**

Španielska spoločnosť pre nakladanie s elektronickým odpadom Ewaste Canarias vynaloží finančné prostriedky z EFRR na dva projekty v oblasti výskumu a vývoja s cieľom identifikovať nový potenciál recyklácie elektronického odpadu.

Spoločnosť Ewaste Canarias sa presadila v rozvíjajúcom sa odvetví a teraz prevádzkuje najmodernejšie zariadenie na spracovanie odpadov z elektrických a elektronických zariadení na Kanárskych ostrovoch.

Bola to prvá spoločnosť, ktorá upravovala a konvertovala chladiace plyny pomocou bioplynu. Má kapacitu na spracovanie viac než 100 rôznych druhov zariadení a zároveň zabezpečuje dekontamináciu 99,8 % skleníkových plynov nájdených v odpade.

V súlade s európskymi usmerneniami sa projekt zameriava na zhodnocovanie surovín s vysokou úrovňou čistoty v súlade s normami EÚ a na recykláciu odpadu v blízkosti pôvodu jeho vzniku.

Počas recyklácie chladiacich spotrebičov a elektrických ohrievačov vody sa v súčasnosti musí spaľovať časť odpadu v dôsledku nedostatku recyklačných alternatív pre tieto zariadenia, čo spôsobuje značné poškodenie životného prostredia.

V reakcii na to spoločnosť Ewaste Canarias využije podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na dva konkrétne projekty výskumu a vývoja, ktorých cieľom je identifikovať alternatívne riešenia. Cieľom prvého projektu je zhodnotiť odpad z polyuretánovej peny recykláciou chladničiek.

V rámci druhého projektu sa bude usilovať o návrh a vývoj nového postupu, ktorý umožní spracovanie a dekontamináciu elektrických ohrievačov vody, ktoré sú známe tým, že sa ťažko recyklujú.

Zručnosti a pracovné miesta

Očakáva sa, že s pomocou EFRR sa vďaka týmto projektom nájde úžitok pre výsledné materiály buď v iných priemyselných odvetviach, alebo ako absorbentov, aby sa predišlo negatívnym dôsledkom pre životné prostredie spôsobeným ich spaľovaním.

Celkovým cieľom spoločnosti Ewaste je podporovať vývoj a konsolidáciu recyklovaného priemyselného materiálu na základe kritérií kvality, inovácie, efektívnosti a rešpektovania životného prostredia. Predpokladá sa, že výsledky posilnia diverzifikáciu hospodárstva Kanárskych ostrovov a podporia vytváranie pracovných miest pre vysoko kvalifikovaných pracovníkov a pracovníkov s primeranými zručnosťami. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.ewaste.es>

PROJEKTY

BOJ PROTI NEZÁKONNÉMU CEZHRANIČNÉMU OBCHODU SO ZVIERATAMI MEDZI TALIANSKOM A RAKÚSKOM

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
1 117 300 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
117 300 EUR**

Verejné služby vo Furlansko-Júlskych Benátkach v Taliansku a v Korutánsku v Rakúsku spolupracujú prostredníctvom projektu Bio-Crime na tom, aby zabránili nezákonnému obchodu so zvieratami. Takýto obchod ohrozuje zdravie ľudí a zvierat, pretože uľahčuje šírenie chorôb a ohrozuje hospodársku bezpečnosť a verejnú bezpečnosť.

Hraničné regióny severovýchodného Talianska a južného Rakúska sú na tranzitnej ceste nelegálneho obchodu s domácimi zvieratami (najmä so psami, mačkami a vtákmi), predovšetkým z krajín východnej Európy. Táto nezákonná prax môže pomôcť šíriť zoonózy – infekčné choroby, ako je besnota alebo chlamydióza vtákov, ktoré sa prenášajú medzi zvieratami a ľuďmi.

Táto nadnárodná trestná činnosť má takisto negatívny vplyv na zdravie a dobré životné podmienky zvierat, ochranu trhu (pre národných chovateľov), spotrebiteľské podvody a možné využívanie zoonotických patogénov v bioterorizme.

Tím projektu Bio-Crime umožnil spoločné reakcie, výmenu údajov, programy odbornej prípravy a vzdelávacie programy pre príslušné orgány, ako aj pre širšiu verejnosť. Dôležitým aspektom tohto projektu boli digitálne inovácie, ktoré boli podporené aj z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Vytvorila sa silná sieť spolupráce medzi verejnými orgánmi vrátane zdravotníckych služieb, polície, colnej správy a súdneho systému, aby sa zabezpečilo, že projekt zostane udržateľný.

V rámci projektu Bio-Crime bola usporiadaná séria kurzov odbornej prípravy o rizikách chorôb zvierat, prevencii a manipulácii so zvieratami pre viac ako 1 000 talianskych a rakúskych úradníkov a policajtov. Vypracovali sa spoločné

prevádzkové protokoly a uskutočnili sa spoločné cezhraničné kontroly, čo viedlo k nižšej miere trestnej činnosti.

Spoločný epidemiologický dohľad uľahčil lepší prístup k údajom a väčšiemu rozsahu spoločného využívania údajov. Takisto sa dosiahla rýchlejšia a koordinovanejšia reakcia v rámci rôznych služieb vďaka systému v reálnom čase, ktorý slúži na upozorňovanie úradníkov na závažné cezhraničné hrozby. Verejní úradníci, polícia a učiteľia môžu teraz využívať bezpečnú webovú platformu.

Krivka učenia

Keďže rodičia často kupujú domáce zvieratá pre svoje deti, počas projektu boli vypracované vzdelávacie programy pre deti vo veku 11 – 13 rokov. Prostredníctvom dotazníku sa v cezhraničnom regióne hodnotili vedomosti detí pred účasťou na programe a po nej. Zistilo sa, že viac než 30 % detí nemá vedomosti o prenose chorôb zo zvierat na ľudí ani o správnom zaobchádzaní so zvieratami, čo je platí aj v iných krajinách EÚ.

Celkovo sa na programe zúčastnilo 240 detí v Korutánsku a 200 vo Furlansko-Júlskych Benátkach, vďaka čomu sa vytvorilo väčšie povedomie o zoonotických zdravotných rizikách. Program bol ukončený záverečnou výstavou ich kresieb, textov a fotografií. Do projektu sú už zapojené aj školy z Nemecka a zo Slovinska.

Digitálna komunikácia prispôbená deťom zahŕňala vzdelávacie kanál Bio-Crime na YouTube a krátke kreslené videá, ako aj verejné webové sídlo vybavené systémom analýzy návštevnosti webu. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.biocrime.org/>



PROJEKTY

NOVÝ KURZ ODBORNEJ PRÍPRAVY PRE PODNIKAJÚCU MLÁDEŽ NIE JE ŽIADNA HRA

CELKOVÉ INVESTÍCIE
904 830 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
769 110 EUR

Európsky fond regionálneho rozvoja pomáha stimulovať podnikanie a inováciu v regióne Balkánu a Stredozemia financovaním školení pre mladých ľudí v piatich európskych krajinách.

Začínajúci podnikatelia v Bulharsku, na Cypre, v Grécku, Albánsku a Severnom Macedónsku sa vďaka projektu „i3 – Vzdelávanie zamerané na nápady, vynálezy a inovácie pri podnikaní“ učia nové podnikateľské zručnosti. Inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj podniky v týchto piatich krajinách spolupracujú pri realizácii projektových činností a podporujú rast nových spoločností.

Potreba stimulovať hospodársky rast je spoločnou výzvou pre Balkánsky polostrov a východné Stredozemné more. Projekt i3 to pomáha riešiť vytvorením modelu odbornej prípravy, ktorý zahŕňa základné osnovy, ako aj stratégiu na ich realizáciu.

Z tejto odbornej prípravy má prospech celkovo 250 vysokoškolských študentov a iných mladých ľudí, ktorí takisto získajú mentorstvo od úspešných podnikateľov.

Odborná príprava pre budúcnosť

V každej zúčastnenej krajine sa vykonáva pilotné testovanie piatich trojdňových vzdelávacích modulov. Odborná príprava sa začína všeobecným úvodom o podnikaní, po ktorom nasledujú špecializácie v jednej z týchto oblastí: životné prostredie, energetika, IKT, životný štýl a moderné technológie, napríklad robotika a nanotechnológia. Každého pilotného programu sa

zúčastní 50 študentov, ktorí majú možnosť navštíviť podniky. Takisto môžu sledovať skúsených podnikateľov, ktorí vedú úspešné spoločnosti.

Prvý vzdelávací modul sa konal v Bulharsku, no účastníci pochádzali zo všetkých partnerských krajín. Účastníci sa zaoberali všeobecnými témami, ako je podnikanie v prospech spoločnosti, umenie komunikácie a praktická matematika, a ďalej sa učili o zdraví, pracovnom prostredí, cestovaní a cestovnom ruchu, zábave, cateringu, športe a kultúre.

Podrobnosti o modeli i3 a jeho materiáloch odbornej prípravy boli uverejnené v brožúre, ktorá bude prístupná online. Výsledky projektu boli predstavené na veľtrhu a konferencii na Sofijskej univerzite v Bulharsku s cieľom podporiť oblasti špecifického vzdelávania a podnikateľského zapojenie viacerých organizácií.

Pri pohľade do budúcnosti je dlhodobým cieľom projektu vytvoriť rozpoznateľnú značku kurzov odbornej prípravy, ktoré môžu podporiť tvorivé a ciele možnosti vzdelávania pre mladých ľudí pri budovaní vlastného podnikania.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.i-3.eu/>

PROGRAM

7. – 10. OKTÓBRA 2019

Brusel (BE)

Európsky týždeň regiónov a miest

NOVEMBER 2019

Miláno (IT)

Fórum EUSALP, Miláno

NOVEMBER 2019

Brusel (BE)

Konferencia Inteligentné regióny 3.0

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2019

PDF: ISSN 1725-826X KN-LR-19-069-SK-N

© Európska únia, 2019

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Printed by Bietlot in Belgium

Tento časopis sa tlačí v angličtine, bulharčine, francúzštine, gréčtine, nemčine, poľštine, španielčine, taliančine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol uzavretý v júni 2019.

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © Archív Moravskosliezska

Strana 3: © Európska únia

Strana 4: © iStock/baona

Strana 6: © iStock/HildaWeges

Strana 7: © iStock/baona

Strana 8: © iStock/kupicoo

Strana 10: © iStock/aelitta

Strana 11: © Európska únia/Georges Boulougouris

Strana 13: RocktheAlps © Európska únia 2019/Sébastien Ferraro

Strana 14: ENERPAT © Európska únia 2019/Cyril Morvant; E=0 © Európska únia 2019/Studio Amography

Strana 15: Mobilitas © Európska únia 2019/Luigi Sauro
Fotographi Studio

Strana 16: Ariel © Európska únia 2019/Luigi Sauro
Fotographi Studio

Strana 18: © iStock/kentoh

Strana 20: © Susie-Knoll_Creative Commons_CC BY 3.0 DE

Strana 21: © Európska únia 2018/Genevieve Engel

Strana 22: © Európska únia 2019/Denis Closon; © Amaury Bisiaux

Strana 24: © Danilo di Stefano

Strana 25: © Elodie Joseph-Auguste

Strana 26: © iStock/rustamank

Strana 27: © Archív Moravskosliezska

Strana 28: © Investovanie a rozvoj Moravskosliezska

Strana 29: © Investovanie a rozvoj Moravskosliezska

Strana 30: © Moravskosliezska

Strana 32: Hore – 1. obrázok. © Boris Renner;

2. obrázok. © Jiří Zerzoň; Dole © Mesto Ostrava

Strana 33: 3. obrázok. © Jiří Zerzoň; 4. obrázok. © Jiří Zerzoň;

5. obrázok. © Boris Renner; 6. obrázok. © Archív areálu
Dolní Vítkovice

Strana 34: © Archív Moravskosliezska

Strana 35: © Archív Moravskosliezska

Strana 38: © iStock/Quardia

Strana 40: Haag © iStock/Deejipilot; Miláno © iStock/Luneberg;
Londýn © iStock/QQ7

Strana 44: © iStock/PeopleImages

Strana 45: © Európska únia

Strana 47: © Hôpital virtuel de Lorraine

Strana 48: © iStock/makenoodle

Strana 49: © iStock/Vesnaandjic

ZOSTAŇME V KONTAKTE



ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu



[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)



[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)



[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)



[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)



[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)



ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)



Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Kommunikácia – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu